

Буковинський Вісник

державної служби та
місцевого самоврядування

Офіційна хроніка

Державне управління

Місьцеве самоврядування

Наукова думка

Перепідготовка та
підвищення кваліфікації

Статистика, факти, події

Засновник
Чернівецький регіональний центр
перепідготовки та підвищення кваліфікації
працівників органів державної влади,
органів місцевого самоврядування,
державних підприємств,
установ та організацій
Свідцтво про реєстрацію
ЧЦ № 302 від 25.10.2005

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

голова: ЯРМИСТИЙ М. В., директор Чернівецького
регіонального центру перепідготовки та підвищення
кваліфікації працівників органів державної влади,
органів місцевого самоврядування, державних
підприємств, установ та організацій, кандидат наук з дер-
жавного управління;

заступник голови: ГАКМАН С.М., заступник директо-
ра-начальника науково-дослідного відділу Чернівецького
регіонального центру перепідготовки та підвищення
кваліфікації працівників органів державної влади,
органів місцевого самоврядування, державних
підприємств, установ та організацій;

відповідальний секретар: ХАЛАВКА Л.В.,
начальник редакційно-видавничого відділу
Чернівецького

регіонального центру перепідготовки та підвищення
кваліфікації працівників органів державної влади,
органів

місцевого самоврядування, державних підприємств,
установ та організацій;

члени редакційної колегії:

БУРКУТ І.Г., доцент кафедри політології та державного
управління Чернівецького національного університету
ім. Ю. Федьковича, кандидат історичних наук;
КРУГЛАШОВ А. М., професор, доктор політичних наук,
завідувач кафедри політології та державного управління
Чернівецького національного університету

ім. Ю. Федьковича;
ЖИТАРЮК Н.Г., головний спеціаліст Міжрегіонального
управління НАДС у Чернівецькій, Івано-Франківській та
Тернопільській областях;

МАКСИМЕЦЬ Д.С., директор видавництва «БукРек»,
заслужений журналіст України

РОТАР Н.Ю., професор кафедри політології та державного
управління Чернівецького національного університету

ім. Ю. Федьковича, доктор політичних наук;
СКАБ М. С., професор філологічного факультету Черні-
вецького національного університету ім. Ю. Федьковича;

СМОЛДИРЕВА Т.П., асистент кафедри журналістики
філологічного факультету Чернівецького національного
університету ім. Ю. Федьковича;

ФІСАНОВ В.П., завідувач кафедри міжнародної
інформації Чернівецького національного університету

ім. Ю. Федьковича, доктор історичних наук, професор;
ХАЛАВКА Т.Б., експерт з місцевого самоврядування, роз-
витку громад та децентралізації,

кандидат наук з державного управління;
ПАВЛЮК М. В., перший заступник голови Чернівецької
обласної ради, кандидат політичних наук;

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
58001, Чернівці,
вул.Поповича, 2, 4 поверх, к.17

Тел/факс: (0372) 552903
E-mail: bukvisnyk.cv@gmail.com

Редакція зберігає за собою право скорочува-
ти й редагувати подані текстові оригінали. Жур-
нал може друкувати матеріали, не поділяючи
думки автора. Статті не рецензуються та не поверта-
ються. За точність наведених даних відповідають
автори. Передрук матеріалів – тільки з дозволу
редакції.

Періодичність виходу журналу – 4 номери на рік

У номері:

Офіційна хроніка

Кадрові зміни в уряді.....	3
Володимир Зеленський підписав закон про Всеукраїнський референ- дум.....	4
Удосконалено правове регулювання інституту старост.....	5
У Чернівецькій області звільнено сімох голів райдержадміністрацій...6	
Буковину відвідали румунські та українські дипломати.....	7
Голова Чернівецької ОДА зустрівся із послом Великої Британії в Україні Меліндою Сіммонс.....	7
Сергія Осачука обрали заступником голови Палати регіонів конгресу при Президентові України.....	15

Державне управління та державна служба

Микола Ярмистий Тенденції розвитку державної служби в Україні: загальнодержавний та міжрегіональний контекст.....	8
Мирослава Ткачук: Головне про патронат.....	10

Міське самоврядування

Сергій Бостан: Основні пріоритети – ефективне використання кому- нального майна.....	13
Марія Нікорич «Земля і комунальне майно – одне з найважливіших джерел наповнення місцевого бюджету».....	16
Наталія Катрюк: Досвід Мамаївської громади в управлінні комуналь- ним майном та наданні послуг.....	17
Ольга Чепель ринок землі в Україні: проблеми та перспективи.....	20
Юлія Єсмуханова працюємо з десятьма громадами чернівецької області за різними напрямками.....	26
Тарас Халавка: «Голос громади в місцевому самоврядуванні» - три на- прямки в роботі.....	28

Громадянське суспільство

Обрали нового голову Громадської ради при обласній державній адміністрації.....	25
Актуальні проблеми реалізації гендерної політики в Чернівецькій області розглянули на Форумі жінок Буковини.....	27
Дмитро Міцевич: залучити молодь до прийняття управлінських рішень – важливий крок у розвитку місцевого самоврядування.....	30
Катерина Бойко: Мета нашого проекту – зробити молодь активнішою...33	
Володимир Крижановський: Відстоюватимемо права молоді.....	35

Наукова думка

Відбувся II Форум місцевого самоврядування Чернівецької області.....	37
Європейський поступ України: Шляхи співпраці та інтеграції з ЄС роз- глянули під час онлайн-конференції.....	39
Дорін Попеску, Східна турбулентність повторюється – до посиленої європейської присутності у східному сусідстві.....	41
Відбулася онлайн-конференція «концептуальні та організаційні засади розвитку державної служби в умовах адмінреформи України».....	43
Історія ідей і концепцій державної влади та публічного управління в Україні: Володимир Мономах, Інокентій Гізель.....	47

КАДРОВІ ЗМІНИ В УРЯДІ

Віктор Ляшко очолив Міністерство охорони здоров'я України

Олександр Кубраков очолив Міністерство інфраструктури України

20 травня Верховна Рада України підтримала призначення Віктора Ляшка на посаду Міністра охорони здоров'я. Рішення про призначення підтримали 262 народних депутати.

Після рішення Верховної Ради новий Міністр склав присягу та був представлений колективу Міністерства за участю Міністра Кабінету Міністрів Олега Немчінова.

«Відсьогодні продовжую свою роботу у Міністерстві охорони здоров'я у статусі очільника. Для мене це, в першу чергу, відповідальність. Вже найближчим часом я представлю команду заступників, але запевняю, що це будуть люди, які поділяють мої принципи в роботі - працюють відповідально, прозоро і ставлять перед собою високі цілі.

Вважаю усіх нас єдиною командою, і буду намагатися, сприяти максимальній реалізації вашого потенціалу» - зазначив Міністр у своєму виступі перед колективом.

Віктор Ляшко зазначив, що ставить перед собою амбітні цілі до кінця 2021 року вакцинувати від COVID-19 усіх, хто цього бажає.

«Запевняю, що кожна гривня від платників податків буде використана відповідально та з максимальною користю для пацієнта. Люди повинні бути впевнені, що їм нададуть фахову медичну допомогу, а лікарі, що держава гарантує зростання заробітної плати», - наголосив у своєму виступі Міністр охорони здоров'я.

Джерело: <https://www.kmu.gov.ua/news/viktor-lyashko-ocholiv-ministerstvo-ohoroni-zdorovya-ukrayini>

Міністр Кабінету Міністрів України представив колективу Міністерства інфраструктури України нового Міністра – Олександра Кубракова.

На представленні також був присутній попередній очільник Міністерства - Владислав Криклій. Обидва міністри інфраструктури поспілкувались з приводу проблемних питань та планів на майбутнє. Так, Міністерство інфраструктури, зокрема, центральний орган виконавчої влади, що розробив документацію для передачі напрацювань під час зміни керівництва.

«Сподіваюсь, що завдяки плідній праці пана Олександра наша інфраструктура стане найкомфортнішою в світі для життя, подорожей та відпочинку як наших громадян, так і гостей нашої чарівної країни. Також дуже важлива комунікація під час зміни керівництва та передача досвіду. Я вважаю, що це дійсно європейський досвід інституційної пам'яті. Це має бути прикладом для всіх інших міністерств», - зазначив Олег Немчінов.

Джерело: <https://www.kmu.gov.ua/news/oleg-nemchinov-predstaviv-kolektivu-ministerstva-infrastrukturi-novogo-kerivnika>

Олексій Любченко - міністр економіки та перший віцепрем'єр-міністр

Верховна Рада призначила міністром економіки та першим віцепрем'єр-міністром Олексія Любченка, який до того очолював Державну податкову службу України.

ВОЛОДИМИР ЗЕЛЕНСЬКИЙ ПІДПИСАВ ЗАКОН ПРО ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ РЕФЕРЕНДУМ

Президент України Володимир Зеленський підписав Закон «Про всеукраїнський референдум» № 1135-IX, який Верховна Рада ухвалила 26 січня 2021 року.

Цей закон був ініційований Главою держави, щоб надати народу право самостійно та безпосередньо, без участі політиків, вирішувати державні питання. Прийняття цього документа було одним з пунктів президентської програми Володимира Зеленського. Його імплементація збільшить можливості громадян брати участь в управлінні державою та дасть змогу істотно знизити напруження в суспільстві щодо складних питань.

Активну участь у розробці проекту цього закону брали представники громадських організацій, академічної спільноти, були враховані оцінки Венеціанської комісії та європейська практика референдумів. Метою Президента при ініціюванні документа було надати суспільству справжній інструмент прямої демократії, який працюватиме протягом десятиліть та зробить державні рішення такими, що якнайбільше відповідають інтересам українців.

Підписаний закон дає змогу реалізувати положення Конституції України, які передбачають можливість проведення референдуму.

«Всеукраїнський референдум є формою безпосередньої демократії в Україні, способом здійснення влади безпосередньо Українським народом, що полягає у затвердженні громадянами України рішень шляхом голосування у випадках і порядку, встановлених Конституцією України та Законом України «Про всеукраїнський референдум», – йдеться в документі.

Згідно із законом, предметом всеукраїнського референдуму можуть бути питання про внесення змін до розділів I, III, XIII Конституції України; питання загальнодержавного значення; питання про зміну території України за умови збереження територіальної цілісності нашої держави, а також про втрату чинності тим чи

іншим законом України або окремими його положеннями.

Не можуть бути предметом всеукраїнського референдуму питання, що суперечать положенням Конституції України, загальновищезначимим принципам і нормам міжнародного права; питання щодо скасування чи обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина; питання, спрямовані на ліквідацію незалежності України, порушення державного суверенітету та територіальної цілісності України, створення загрози національній безпеці. Не можуть виноситися на референдум і питання податків, бюджету, амністії, а також ті, що перебувають у віданні органів правопорядку, прокуратури чи суду.

На всеукраїнський референдум може виноситися одне питання. Референдум не може проводитися одночасно з виборами.

Закон передбачає, що рішення, ухвалене на всеукраїнському референдумі, може бути змінено виключно шляхом всеукраїнського референдуму не раніше, ніж через три роки з дня його ухвалення. Новий референдум з питань, що раніше не були підтримані на всеукраїнському референдумі, може бути проведено не раніше, як через один рік з дня оголошення результатів відповідного всеукраїнського референдуму.

Референдум не підмінитиме роботу Верховної Ради щодо ухвалення законів, але громадяни отримають інструмент прямого впливу на ухвалення рішень у державі. Референдум дасть змогу народу говорити вирішальне слово без посередництва політиків, через що багато хто з них втратить свій вплив у суспільстві.

Залежно від питання, всеукраїнський референдум може призначатися Президентом України, Верховною Радою або проголошуватися Главою держави за народною ініціативою.

<https://www.president.gov.ua/news/volodimir-zelenskij-pidpisav-zakon-pro-vseukrayinskij-refere-67877>

УДОСКОНАЛЕНО ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ІНСТИТУТУ СТАРОСТ ДЛЯ ПОДАЛЬШОГО ЙОГО РОЗВИТКУ

Прийнято Закон «Про внесення змін до деяких законів України щодо розвитку інституту старост». Законом удосконалено правове регулювання інституту старост для подальшого його розвитку. Законом викладено статтю 541 в такій редакції:

“Стаття 541. Староста

1. Староста затверджується сільською, селищною, міською радою на строк її повноважень за пропозицією відповідного сільського, селищного, міського голови, що вноситься за результатами громадського обговорення (громадських слухань, зборів громадян, інших форм консультацій з громадськістю), проведеного у межах відповідного старостинського округу.

Кандидатура старости вноситься на громадське обговорення (громадські слухання, збори громадян, інші форми консультацій з громадськістю) сільським, селищним, міським головою та вважається погодженою з жителями відповідного старостинського округу, якщо в результаті громадського обговорення (громадських слухань, зборів громадян, інших форм консультацій з громадськістю) отримала таку підтримку у старостинському окрузі:

з кількістю жителів до 1500 - більше 20 відсотків голосів жителів від загальної кількості жителів відповідного старостинського округу, які є громадянами України і мають право голосу на виборах;

з кількістю жителів від 1500 до 10 тисяч - більше 17 відсотків голосів;

з кількістю жителів від 10 тисяч до 20 тисяч - більше 14 відсотків голосів;

з кількістю жителів від 20 тисяч до 30 тисяч - більше 10 відсотків голосів;

з кількістю жителів більше 30 тисяч - більше 7 відсотків голосів жителів від загальної кількості жителів відповідного старостинського округу, які є громадянами

України і мають право голосу на виборах.

За результатами проведеного громадського обговорення (громадських слухань, зборів громадян, інших форм консультацій з громадськістю) кандидатури старости складається протокол, який має містити такі відомості: дата (період) і місце проведення громадського обговорення (громадських слухань, зборів громадян, інших форм консультацій з громадськістю), кількість жителів відповідного старостинського округу, які є громадянами України і мають право голосу на виборах, відомості про кандидатуру старости, кількість учасників громадського обговорення (громадських слухань, зборів громадян, інших форм консультацій з громадськістю), які підтримали відповідну кандидатуру, із зазначенням прізвища, власного імені (усіх власних імен) та по батькові (за наявності), числа, місяця і року народження, серії та номера паспорта громадянина України (тимчасового посвідчення громадянина України – для осіб, недавно прийнятих до громадянства України), що засвідчується підписом таких учасників.

Результати проведеного громадського обговорення (громадських слухань, зборів громадян, інших форм консультацій з громадськістю) кандидатури старости підлягають обов'язковому розгляду відповідною сільською, селищною, міською радою.

Кандидатура старости відповідного старостинського округу, не підтримана сільською, селищною, міською радою, не може бути повторно внесена для затвердження в цьому старостинському окрузі протягом поточного скликання відповідної сільської, селищної, міської ради.

Порядок проведення громадського обговорення (громадських слухань, зборів громадян, інших форм консультацій з громадсь-

кістю) кандидатури старости затверджується сільською, селищною, міською радою.

2. Староста працює на постійній основі в апараті відповідної ради та її виконавчого комітету, а в разі обрання членом цього виконавчого комітету - у виконавчому комітеті ради.

На старосту поширюються вимоги щодо обмеження сумісності його діяльності з іншою роботою (діяльністю), встановлені цим Законом для сільського, селищного, міського голови.

3. Порядок організації роботи старости визначається цим Законом та іншими законами України, а також Положенням про старосту.

4. Старостинський округ утворюється відповідною сільською, селищною, міською радою у складі одного або декількох населених пунктів (крім адміністративного центру територіальної громади), на території якого (яких) проживає не менше 500 жителів. При утворенні старостинських округів враховуються історичні, природні, етнічні, культурні та інші чинники, що впливають на соціально-економічний розвиток таких старостинських округів та відповідної територіальної громади...».

Законом встановлено, що «при здійсненні наданих повноважень староста є відповідальним

і підзвітним сільській, селищній, міській раді та підконтрольним сільському, селищному, міському голові. Староста не рідше одного разу на рік, протягом першого кварталу року, наступного за звітним, а на вимогу не менш як третини депутатів - у визначений сільською, селищною, міською радою термін, звітує про свою роботу перед такою радою, жителями старостинського округу. Заслуховування звіту старости перед жителями старостинського округу відбувається на відкритій зустрічі, у спосіб, що дає можливість жителям старостинського округу поставити запитання, висловити зауваження та внести пропозиції».

Законом внесено відповідні зміни до Виборчого кодексу, законів «Про службу в органах місцевого самоврядування», «Про адміністративні послуги», «Про запобігання корупції», «Про Конституційний Суд України»,

Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

Перехідними положеннями Закону сільським, селищним, міським радам у тримісячний строк з дня набрання чинності цим Законом доручено забезпечити відповідно до статті 541 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» утворення старостинських округів.

Проект Закону зареєстровано за №4535.

У ЗВ'ЯЗКУ З РЕОРГАНІЗАЦІЄЮ РАЙОНІВ У ЧЕРНІВЕЦЬКІЙ ОБЛАСТІ ЗВІЛЬНЕНО СІМОХ ГОЛІВ РАЙДЕРЖАДМІНІСТРАЦІЙ

Через ліквідацію колишнього районного поділу та утворення у Чернівецькій області укрупнених Вижницького, Чернівецького і Дністровського районів, розпорядженнями Президента України Володимира Зеленського від 6 квітня №406/2021-рп - №412/2021-рп звільнено сімох голів районних державних адміністрацій:

Василя Ченківського з посади голови Хотинської районної державної адміністрації;

Дмитра Балінова з посади голови Сторожинецької районної державної адміністрації;

Ірину Антонюк з посади голо-

ви Сокирянської районної державної адміністрації;

Віктора Бегіна з посади голови Путильської районної державної адміністрації

Олексія Добровольського з посади голови Кіцманської районної державної адміністрації Чернівецької області;

Івана Веклича з посади голови Глибоцької районної державної адміністрації;

Лілію Олару з посади голови Герцаївської районної державної адміністрації.

Джерело: <https://www.president.gov.ua/documents/instructions>

БУКОВИНУ ВІДВІДАЛИ РУМУНСЬКІ ТА УКРАЇНСЬКІ ДИПЛОМАТИ

Про допомогу у боротьбі із коронавірусом, відкриття пунктів пропуску на кордоні та забезпечення прав національних меншин ішлося під час протокольної зустрічі румунських дипломатів із заступником Міністра закордонних справ України Василем Боднарем та керівництвом Чернівецької області.

Так, на Буковину прибули Державний секретар Міністерства закордонних справ Румунії Дануц Себастьян Некулеєску, директор Департаменту з надзвичайних ситуацій

Міністерства внутрішніх справ Румунії Раїд Арафат, Надзвичайний і Повноважний Посол Румунії в Україні Крістіан-Леон Цуркану.

Вони супроводжували 40-тонний гуманітарний вантаж із засобами захисту для медиків Чернівецької області, покликаний допомогти у протидії коронавірусній хворобі.

Подяку за підтримку і допомогу у спільній протидії коронавірусу, а також в контексті російської збройної агресії щодо України висловив румунській стороні Василь Боднар.

Натомість Дануц Себастьян Некулеєску зауважив, що Румунія завжди готова допомагати Україні і хотіла б якомога швидше бачити її членом Європейського Союзу.

У свою чергу, Раїд Арафат наголосив, що допомога, котру нині отримала Буковина, прибула в Україну з румунського боку по лінії НАТО за підтримки Міністерств закордонних справ обох держав.

Джерело: <https://bukoda.gov.ua/news/bukovinu-vidvidali-rumunski-ta-ukrayinski-diplomati>

ГОЛОВА ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОДА ЗУСТРІВСЯ ІЗ ПОСЛОМ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ В УКРАЇНІ МЕЛІНДОЮ СІММОНС

Буковина має інвестиційний потенціал та перспективи для розвитку співпраці із закордонними партнерами. Про це ішлося під час зустрічі голови Чернівецької обласної державної адміністрації Сергія Осачука із Надзвичайним і Повноважним Послом Великої Британії в Україні Меліндою Сіммонс. Разом із делегацією вона завітала з робочим візитом у наш регіон, аби обговорити можливість партнерської взаємодії у різних сферах.

«Це мій перший візит до Західної України. Я хочу якомога більше дізнатися про особливості вашого регіону. Це допоможе нам визначити, які тут є перспективи для британського бізнесу», – сказала Мелінда Сіммонс.

Під час зустрічі говорили про стан справ

в області. Зокрема, становлення місцевого підприємництва, реалізацію реформи децентралізації, а також природні особливості Буковини.

«Чернівецька область – найменша в Україні, проте багата історією, потенціалом, успішними проектами. Зокрема, у нашому регіоні є потужні виробники промислової та харчової галузі. Вони успішно завойовують ринок Європи та світу. Загалом же ми готові до розбудови двосторонніх партнерських відносин із Великою Британією», – зазначив Сергій Осачук.

Джерело: <https://bukoda.gov.ua/news/golova-cherniveckoyi-oda-zustrivsyia-iz-poslom-velikoyi-britaniyi-v-ukrayini-melindoyu-simmons>

МИКОЛА ЯРМИСТИЙ,

**ДИРЕКТОР ЧЕРНІВЕЦЬКОГО ЦППК,
КАНДИДАТ НАУК З ДЕРЖАВНОГО
УПРАВЛІННЯ**

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ В УКРАЇНІ: ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНИЙ ТА МІЖРЕГІОНАЛЬНИЙ КОНТЕКСТ

Сучасні тенденції розвитку державної служби визначаються загальними процесами реформування системи публічного управління в Україні. Зокрема проведення адміністративно-територіальної реформи та формування європейської моделі організації влади на місцях сприяли перерозподілу управлінських повноважень між органами державної виконавчої влади та органами місцевого самоврядування, суттєвому скороченню районних державних адміністрацій, районних рад та сільських, селищних, міських рад шляхом створення об'єднаних територіальних громад. Так, до реформування органів місцевого самоврядування в Україні нараховувалося 457 міських рад, 784 селищних рад, 10280 сільських рад. Після проведення реформи сформовано 1469 територіальних громад. Так само, відповідно до нових сформованих районів, замість 490 створено 136 райдержадміністрацій.

У зв'язку з цим на регіональному рівні кардинально змінився кількісний та якісний склад державних службовців. За даними НАДС в Україні 180977 державних службовців (було 300559 державних службовців). В обласних та районних державних адміністраціях західного регіону відповідно до штатного розпису працює в Чернівецькій області 864

державних службовців, в Івано-Франківській області – 1268, в Тернопільській області – 900, Львівській області – 1432, Закарпатській області – 1233 службовців. Фактично в областях більше ніж в два рази зменшилось кількість службовців органів державної виконавчої влади.

Разом з тим, мова йде не стільки про скорочення державних службовців, скільки про новий розподіл повноважень в діяльності місцевих державних адміністрацій. Проект Закону «Про внесення змін до Закону України «Про місцеві державні адміністрації» та деяких інших законодавчих актів України щодо реформування територіальної організації виконавчої влади в Україні» передбачає посилення наглядово-контролюючих функцій місцевих адміністрацій у межах трьох напрямів:

- координація територіальних органів (підрозділів) центральних органів виконавчої влади;
- забезпечення законності в діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування;
- виконання окремих повноважень органів місцевого самоврядування (до внесення відповідних змін в Конституцію України).

Нова модель організації влади на регіональному рівні передбачає координацію та контроль територіальних управлінь центральних органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Розподіл функціональних повноважень сформує нові особливості роботи державних службовців та місцевих органів державної влади. За даних умов потребує вдосконалення нормативно-правової регламентації діяльності державних службовців в тому числі:

1) повноваження державних службовців щодо координації територіальних управлінь центральних органів державної влади

2) повноваження державних службовців щодо контролю діяльності органів місцевого самоврядування

3) порядок призначення голови місцевої державної адміністрації (керівника префектури) та визначення його завдань, прав та обов'язків.

Розвиток державної служби на сучасному етапі має свої позитивні тенденції. В першу чергу це стосується впровадження цифрових технологій на державній службі. Зокрема в рамках програми “Партнерство “Відкритий Уряд” та виконання плану заходів щодо реалізації Концепції розвитку електронної демократії в Україні на 2019-2020 роки, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 12 червня 2019 р. № 405 передбачається:

1) створення онлайн-платформи для взаємодії органів виконавчої влади з інститутами громадянського суспільства

2) забезпечення розвитку міжвідомчого електронного документообігу

3) запровадження системи онлайн-моніторингу та оцінки якості надання адміністративних послуг.

Функціонує державний веб-портал електронних послуг “Портал Дія”, який передбачає єдиний Реєстр адміністративних послуг, щодо розгорнутої інформації про усі адміністративні послуги (інформаційну картку адміністративної послуги). Розглядається

впровадження інформаційної системи управління людськими ресурсами та нарахування заробітної плати (HRMIS) Стратегії реформування державного управління України на період до 2021 року, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 24 червня 2016 р. № 474.

Відповідно до Розпорядження КМУ від 27 травня 2020 р. № 622-р «Про схвалення Концепції реформування системи оплати праці державних службовців та затвердження плану заходів з її реалізації» розглядається запровадження системи оплати праці на основі нової класифікації посад державної служби з урахуванням функціональної спрямованості, мети та цінності посади; встановлення конкурентоспроможного рівня заробітної плати. Для функціонування системи державної служби достатньо важливим є підготовка та прийняття Проекту ЗУ «Про публічні консультації» що передбачає тісну співпрацю органів публічної влади з громадськістю та підвищить ефективність управлінських рішень.

Разом з тим, не вирішена низка питань, які не відповідають загальноприйнятим європейським критеріям державної служби. Зокрема:

- малоефективна система оцінювання результатів службової діяльності;

- практично відсутнє планування кар'єрного росту;

- ослаблена система мотивації і заохочення персоналу;

- висока плинність кадрів.

Насторожують негативні тенденції щодо добору та підготовки кадрів на державну службу. Так на початку 2021 року оголошено понад 50 конкурсів на керівні посади Центральних органів державної влади для державних службовців категорії «А». Статистика засвідчує, що з 28 проведених конкурсів тільки в 11 визнано переможців, а в 17 – переможців не визначено з формулюванням: «Суб'єкт призначення не визначив переможця конкурсу за результатами

співбесіди кандидатур, які набрали найбільшу кількість балів за результатами загального рейтингу кандидатів, відповідно до рішення Комісії з питань вищого корпусу державної служби». Виникає закономірне питання: «Чому суб'єкт призначення не визначив переможця серед кандидатів, які пройшли конкурс і набрали найбільшу кількість балів відповідно до рішення конкурсної комісії?». Очевидно, що питання не тільки риторичне.

Назріла нагальна проблема і щодо підготовки управлінських кадрів вищої ланки. Мова йде про системну та ціле направлену підготовку державних службовців категорії «А», професійна компетентність яких відповідала би сучасним вимогам державного управління. В цьому контексті важливим є запровадження освітніх закладів професійного зростання, функціонування

кадрового резерву та запровадження системи ротації кадрів.

Виходячи із загальних тенденцій розвитку державної служби, напрошується загальний висновок про необхідність розробки та запровадження Концептуальної програми кадрового забезпечення органів публічної влади в Україні, яка відповідала би сучасним вимогам кадрового менеджменту та формувалась на принципах професійності, об'єктивності, спадковості, формування та зберігання традицій, з врахуванням адміністративно-територіальних особливостей функціонування державної служби. Очевидно, що така програма повинна пройти широке громадське обговорення серед науковців, громадських діячів, профспілок, асоціацій та службовців органів публічної влади.

МИРОСЛАВА ТКАЧУК,

**НАЧАЛЬНИК ВІДДІЛУ
ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ
ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ПРА-
ЦІВНИКІВ НАДАВАЧІВ
СОЦІАЛЬНИХ ПОСЛУГ
ЧЕРНІВЕЦЬКОГО ОБЛАСНОГО
ЦЕНТРУ СОЦІАЛЬНИХ СЛУЖБ**

ГОЛОВНЕ ПРО ПАТРОНАТ

Одним із державних пріоритетів на найближчі роки є реформування системи інституційного догляду та виховання дітей. Головне завдання реформи – попередити потрапляння дітей в інтернатні заклади, а також створити всі умови, щоб діти із закладів могли повернутися в родину.

В серпні 2017 року Урядом України схвалено Національну Стратегію реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017 – 2026 роки, в якій переглянуто

пріоритети державної політики у сфері охорони дитинства, підтримку сім'ї, створення умов для виховання та розвитку дітей. Одним із державних пріоритетів на найближчі роки є реформування системи інституційного догляду та виховання дітей. Головне завдання реформи – попередити потрапляння дітей в інтернатні заклади, а також створити всі умови, щоб діти із закладів могли повернутися в родину.

В серпні 2017 року Урядом України схва-

лено Національну Стратегію реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017 – 2026 роки, в якій переглянуто пріоритети державної політики у сфері охорони дитинства, підтримку сім'ї, створення умов для виховання та розвитку дітей Одним із державних пріоритетів на найближчі роки є реформування системи інституційного догляду та виховання дітей. Головне завдання реформи – попередити потрапляння дітей в інтернатні заклади, а також створити всі умови, щоб діти із закладів могли повернутися в родину.

В серпні 2017 року Урядом України схвалено Національну Стратегію реформування системи інституційного догляду та виховання дітей на 2017 – 2026 роки, в якій переглянуто пріоритети державної політики у сфері охорони дитинства, підтримку сім'ї, створення умов для виховання та розвитку дітей у сім'ї, або середовищі, максимально наближеному до сімейного. Даний документ має конкретні очікувані результати:

- щорічне зменшення на 10% (починаючи з 1 січня 2018р.) кількості дітей, які виховуються в закладах інституційного догляду та виховання дітей;
- щорічне скорочення на 10% (починаючи з 2019р.) кількості закладів інституційного догляду та виховання дітей (крім спеціальних шкіл-інтернатів і навчально-реабілітаційних центрів), на 5% спеціальних шкіл-інтернатів та навчально-реабілітаційних центрів;
- припинення з 2020 року влаштування дітей віком до трьох років до закладів інституційного догляду та виховання дітей;
- надання неурядовими організаціями (починаючи з 2026 року) на замовлення органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування не менше 50% соціальних послуг дітям і сім'ям з дітьми;
- забезпечення у кожній територіальній громаді дітям та сім'ям з дітьми доступу до послуг відповідно до їх потреб.

Тому запровадження патронату в Україні та розвиток мережі патронатних сімей на

сьогодні є одними з пріоритетних кроків деінституалізації.

Патронат над дитиною - це тимчасовий догляд, виховання та реабілітація дитини в сім'ї патронатного вихователя на період подолання дитиною, її батьками або іншими законними представниками складних життєвих обставин (Сімейний Кодекс України, ст. 252).

Потребують послуги патронту діти, які потрапили в складні життєві обставини та за різних обставин певний час не можуть перебувати у власній сім'ї або їхні батьки чи особи, які їх заміняють, не можуть піклуватись про них, в тому числі:

- новонароджені діти, від яких відмовились батьки;
- підкинуті, безпритульні діти;
- діти з сімей, в яких існує загроза їх життю та здоров'ю;
- діти, які зазнали насильства, жорстокого поводження;
- діти, батьки або особи, які їх заміняють, померли, пропали безвісті.

Одночасно до сім'ї патронатного вихователя можуть бути влаштовані тільки діти, які є між собою рідними братами та сестрами, або діти, які виховувалися в одній сім'ї (Сімейний кодекс України, ст. 252).

Основними підставами для прийняття органом опіки та піклування рішення про тимчасове влаштування дитини під патронат можуть бути:

- загроза життю та здоров'ю дитини;
- ухиляння батьків від виконання батьківських обов'язків;
- виявлення покинутої чи знайденої дитини;
- заява батьків, законних представників у зв'язку зі складними життєвими обставинами;
- тимчасова неможливість виконувати обов'язки з догляду та виховання дитини через станом здоров'я батьків, законного представника дитини.

За потреби вжиття негайних дій щодо термінового влаштування дитина може бути

передана до сім'ї патронатного вихователя за наказом служби у справах дітей та згідно з актом прийому-передачі дитини.

Переваги запровадження послуги патронату над дитиною:

- дитина залишається проживати у своїй громаді, максимально наближено до родини, свого соціального оточення та спеціалістів, які надають підтримку її батькам;

- на період вирішення проблем дитина тимчасово «в гостях» в професійній патронатній сім'ї, за її життя і здоров'я відповідає патронатний вихователь;

- створені належні умови для освіти, розвитку, якісної соціально-психологічної реабілітації дитини;

- біологічна сім'я під супроводом соціального працівника, спеціаліста ЦСССДМ, фахівця з соціальної роботи в т.ч. в ОТГ;

- біологічна родина має можливість спілкуватись з дитиною під час її перебування під патронатом;

- системний моніторинг можливості повернення дитини до батьків, або пошук для дитини нової сім'ї;

- оптимальний час для прийняття найкращого для дитини рішення, яке максимально відповідає її потребам (протягом 3-х, максимум 6 міс.);

- можливість раннього втручання в сім'ю, яка перебуває в складних життєвих обставинах та запобігання недогляду дитини, жорстокого ставлення до неї, запобігання потрапляння дитини в інтернатні заклади та ЦСПР(центри соціально - психологічної реабілітації);

- громада не витрачає кошти на утримання дитини в інтернаті, ЦСПРі, чи притулку;

- можливість громади самій визначати потребу у розвитку послуги патронату та організовувати пошук та якісний відбір кандидатів у патронатні вихователі.

Патронатний вихователь – це спеціаліст, який пройшов навчання за спеціальною програмою та на договірній основі здійснює догляд, виховання, забезпечує реабілітацію

тимчасово влаштованих в його сім'ю дітей, несе відповідальність за їх життя та здоров'я в період надання цим дітям послуги патронату, допомагає дитині та її сім'ї у подоланні складних життєвих обставин.

Патронатним вихователем може бути особа, яка:

- готова прийняти будь яку вразливу дитину у свою сім'ю та надати підтримку її батькам;

- має житло, яке дозволяє тимчасово розмістити дітей, які потребують захисту;

- має позитивний досвід виховання власних дітей, усвідомлює цінність для дитини сімейних стосунків;

- має підтримку всіх членів своєї родини і сім'я кандидата мотивована допомагати йому в процесі надання послуг;

- готова до співпраці зі спеціалістами, біологічними батьками дитини та власне з дитиною в процесі пошуку рішень, які відповідають найкращим її інтересам;

- готова пройти навчання за програмою підготовки кандидатів у патронатні вихователі.

Фінансування послуги патронату – за рахунок державного бюджету складається з:

1. Соціальної допомоги на утримання влаштованої під патронат дитини в розмірі 2,5 прожиткових мінімумів для дитини відповідного віку на місяць;

2. Грошового забезпечення за надану патронатним вихователем послугу в розмірі 5-ти прожиткових мінімумів для працездатних осіб;

Однак при влаштуванні 2-х і більше дітей, дітей віком до 1 року, неповнолітньої вагітної, дитини з ВІЛ, грошове забезпечення збільшується на 10% за кожну дитину та категорію, але сумарно не перевищує 50%

3. Сплата єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за патронатного вихователя.

СЕРГІЙ БОСТАН,
ДИРЕКТОР ДЕПАРТАМЕНТУ
РОЗВИТКУ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ
МІСЬКОЇ РАДИ,
КАНДИДАТ ПОЛІТИЧНИХ НАУК

ОСНОВНІ ПРІОРИТЕТИ – ЕФЕКТИВНЕ ВИКОРИСТАННЯ КОМУНАЛЬНОГО МАЙНА І ОТРИМАННЯ ДОДАТКОВИХ НАДХОДЖЕНЬ ДО МІСЦЕВОГО БЮДЖЕТУ

Серед проблем, з якими зіштовхуються громади в питаннях управління комунальним майном, я хотів би визначити декілька ключових, що заслуговують найбільшої уваги. Насамперед, це неефективне використання комунального майна, адже є багато запитань до органів управління, балансоутримувачів, зокрема щодо того, яким чином передавалися приміщення або майно в оренду чи на приватизацію. З цього виникає друга проблема – непрозоре управління комунальним майном. Зараз це питання дещо врегульовано через законодавчі зміни, однак є нюанси, про які, звичайно, варто говорити. Ще однією з ключових проблем є витратність в утриманні комунального майна, тому потрібно працювати над її зменшенням. Використання енергоефективних засобів я вважаю одним з пріоритетів на сьогодні, адже зараз для цього у громад є багато можливостей: і міжнародна підтримка, і урядові програми.

Звісно, ми повинні розуміти, що сучасні реалії з карантинними обмеженнями і складною економічною ситуацією в країні теж вплинули на цю сферу, я вже навіть протя-

гом останнього місяця бачу, наскільки багато договорів оренди припиняються з ініціативи підприємців, тому що немає можливості вести нормальну підприємницьку діяльність і утримувати в оренді майно комунальної власності. Я вважаю це теж реалією сьогодення, але це проблема, яка буде з нами протягом усього періоду пандемії, тому треба прогнозувати, можливо, певні недоотримання в бюджет через це.

Звичайно, як на мене, потрібно знайти баланс. Основне завдання підрозділів, які займаються орендою і приватизацією майна – наповнення місцевого бюджету, але, з іншого боку, треба розуміти, що є окремі категорії орендодавців, які мають певні пільги на оренду комунального майна, і це теж важливий момент.

Варто зазначити, що новий закон про оренду державного комунального майна, який вступив у силу і цього року уже працює в Україні, багато в чому посприяв прозорому управлінню комунальним майном, тому що переважна більшість всіх об'єктів, які передаються в оренду або на приватизацію, ідуть

через аукціони. Це певним чином зняло напругу, яка мала місце, скажімо так, на різних рівнях і в різних громадах, адже виникали питання і сумніви щодо прозорості, наявності певних корупційних елементів тощо. До речі, хочу зазначити, що Чернівецька міська рада була однією з перших залучена до запуску системи Прозорро Продажі, брала участь у пілотному проєкті і зараз, навіть за підсумками першого кварталу 2021 року, вона у цьому рейтингу займає чільні місця. Зрозуміло, що дещо впали показники оренди через карантин, але все ж таки вважаю, що загалом це непогана ситуація.

Щодо комунального майна в місті Чернівці, хочу відзначити, що все рухоме і нерухоме майно належить до комунальної власності територіальної громади міста і перебуває на балансі різних бюджетних установ та організацій. Ми як департамент узагальнюємо цей список, ведемо облік. Наприклад, станом на перше січня всі об'єкти комунального майна оцінюються на 4,9 млрд грн., тобто це загальна вартість всього комунального майна, яке є в місті Чернівці. Склалася ситуація, що є багато об'єктів нерухомого майна, які не використовуються, тобто міська рада не може їх передати в оренду, немає охочих на їх використання, тому треба вирішувати, що з цим майном робити. Таких об'єктів багато, зокрема в місті Чернівці їх є 141 загальною площею 16220 кв м. – це те, над чим потрібно працювати, тому що потенційно це такі приміщення, які можуть збільшувати бюджетні надходження.

Щодо майна, яке використовується організаціями на пільгових умовах – мова йде, зокрема, про громадські організації, релігійні, профспілкові, благодійні та ін. – то станом на сьогодні такого комунального майна є 13794 кв. м і по них в рік іде нарахування 259 тис грн. Зрозуміло, що тут є велике недоотримання через пільгові тарифи, однак я вважаю, що ці організації, все ж таки, потрібно підтримувати, тому що вони виконують важливу суспільну функцію для міста і для громади.

І ще трохи статистичної інформації (вона

не завжди є доступною, ми зараз будемо намагатися максимально її висвітлювати): станом на 1 січня 2021 року загальна площа переданих в оренду приміщень міської комунальної власності складає 11884 кв. м, це 857 об'єктів. Варто відзначити, що за минулий рік від оренди об'єктів комунальної власності територіальної громади міста Чернівці до міського бюджету надійшло 29 млн. 700 тис грн., це приблизно складає 96% від планового показника, тобто, в принципі, досить непоганий відсоток. Зрозуміло, що у всіх громадах, мабуть, є проблема із 100% отриманням коштів. Тут важливо попередньо проводити превентивно-претензійну роботу. На план отримання дуже сильно вплинув COVID, тому що Чернівецька міська рада звільнила від орендної плати не тільки громадські організації, а й підприємців, які не вели підприємницьку діяльність весь період карантину і зверталися до Чернівецької міської ради з проханнями не нараховувати їм орендну плату. Таким чином бюджет недоотримав більше 4 млн. грн., але ми, звичайно, розуміємо ті умови, в яких опинилися підприємці.

Що стосується приватизації – тут теж особливий аспект, тому що багато об'єктів потенційно могли б бути продані, щоб отримати кошти для бюджету, оскільки вони не використовуються або не можуть використовуватися територіальною громадою (немає потреб і т. ін.), тому простоюють. У цьому напрямку потрібно проводити окрему, прозору роботу. Станом на сьогодні тут досить складна ситуація. З одного боку, експерти вважають, що такі об'єкти потрібно максимально швидко проводити на аукціони, щоб місто заробляло, з іншого – вважаю, що тут потрібен окремий підхід до кожного об'єкта, потрібне розуміння ситуації. Не може бути загальний підхід до всього майна – потрібно диференціювати. Станом на 2020 рік 34 об'єкти нерухомості було виставлено на аукціон для продажу, на 21 січня 2021 року 14 об'єктів комунальної власності вдалося продати і місцевий бюджет отримав кошти в сумі 24 млн 832 тис грн.

Куди потрібно рухатися і яким чином виходити із цієї ситуації? Я вважаю, що одним з найбільш важливих моментів у сфері управління комунальним майном є, все ж таки, максимальна прозорість і відкритість, тому що громада повинна бачити і розуміти, що відбувається з майном, яке є її власністю. Ми повинні виходити на той рівень, коли переважна більшість або повністю всі об'єкти продаються через аукціон, тільки тоді ми можемо говорити про якісь певні чесні умови для всіх, хто бере в цьому участь. Так само потрібно провести моніторинг усіх тих приміщень і об'єктів, які на сьогодні не використовуються, з'ясувати, чому вони не використовуються. Багато об'єктів перебувають в поганому стані, з ними теж треба щось робити, якось обліковувати, тому що на сьогодні навіть немає обліку окремого цих будівель. Плюс потрібно слідкувати за приміщеннями, які передаються в оренду – чи вони використовуються за цільовим призначенням, і це теж окрема робота.

Ну і, звісно, те, над чим зараз безпосеред-

ньо ми працюємо (я вважаю, що це один основних кроків, які допоможуть виправити наявну ситуацію): ми розробляємо положення Чернівецької міської ради про оренду, тому що до цього часу керувалися виключно законом, але дуже багато речей вимагають деталізації. Зокрема, багато питань мали досить серйозний суспільний розголос, наприклад, про те, які об'єкти повинні належати до першого, до другого типу і, відповідно, можуть іти без аукціону. Це все ми будемо напрацьовувати в положенні про оренду, ми вже розпочали його писати, працюємо разом з експертами, з фахівцями. Сподіваюся, що таким чином нам вдасться зробити процес використання комунального майна максимально прозорим, і це перший крок на цьому шляху. Другий, зрозуміло, це ефективне використання і отримання додаткових надходжень до місцевого бюджету – це те, що стосується комунального майна і управління цим майном. Я вважаю, що це ті пріоритети, над якими ми маємо працювати.

ГОЛОВУ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОДА СЕРГІЯ ОСАЧУКА ОБРАЛИ ЗАСТУПНИКОМ ГОЛОВИ ПАЛАТИ РЕГІОНІВ КОНГРЕСУ ПРИ ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ

Таке рішення прийняли шляхом відкритого голосування 8 червня на засіданні Палати регіонів Конгресу місцевих і регіональних влад у місті Дніпро.

Серед учасників засідання – Президент України Володимир Зеленський, представники Офісу Президента, Уряду, керівники державних адміністрацій та місцевих рад.

Нагадаємо, Конгрес місцевих та регіональних влад є консультативно-дорадчим органом при Президентові України.

Джерело: <https://bukoda.gov.ua/news/sergiya-osachuka-obrali-zastupnikom-golovi-palati-regioniv-kongresu-pri-prezidentovi-ukrayini>

МАРІЯ НІКОРИЧ,

**НОВОСЕЛИЦЬКИЙ
МІСЬКИЙ ГОЛОВА**

«ЗЕМЛЯ І КОМУНАЛЬНЕ МАЙНО – ОДНЕ З НАЙВАЖЛИВІШИХ ДЖЕРЕЛ НАПОВНЕННЯ МІСЦЕВОГО БЮДЖЕТУ»

Одразу після створення нашої об'єднаної територіальної громади, ще з початку 2018 року, почався процес передачі майна із власності сіл Новоселицького району в особі Новоселицької районної ради до міської ради. Процес був достатньо складний, іноді в суперечках, але на сьогодні все майно, що знаходилося на території нашої громади, є у власності Новоселицької територіальної громади. І земля, і нерухоме майно є одним із джерел поповнення міського бюджету, і ми намагаємося ефективно використовувати цей компонент.

На сьогодні у нас є 109 об'єктів комунального майна, яке інвентаризовано, на нього оформлене право власності. Більша частина використовується для надання послуг нашому населенню, це, перш за все, освітні, медичні та інші послуги, а частина майна передається, звичайно, в оренду. За період створення територіальної громади ми ще не продавали жодного об'єкта комунального майна, але передача в оренду відбувається, і відбувається винятково на таких умовах, щоб отримати більш вигідні для нашої громади позиції. Перш за все, це передача майна для того, щоб забезпечити нашу діяльність. На сесії міської ради ми прийняли положення про конкурсний відбір суб'єктів оцінювальної діяльності для проведення незалежної оцінки майна комунальної власності та виконавців

робіт землеустрою, положення про діяльність аукціонної комісії для продажу об'єктів комунальної власності міської ради, положення про громадський бюджет Новоселицької міської територіальної громади. Також обрано оператора електронного майданчика товариства з обмеженою відповідальністю «Е-Тендер». На даний момент в розробці є нова редакція положення про оренду комунального майна.

Минулого року від оренди комунального майна ми отримали більше, ніж сто тисяч гривень. Маємо надію, що у цьому році надходження до бюджету за рахунок комунального майна у нас збільшаться у зв'язку з тим, що ми отримали інші об'єкти, зокрема багато адмінбудівель, які використовувала районна влада. Нам треба якось по-господарськи цим майном розпоряджатися. Для Громади немає необхідності у такій кількості об'єктів, тому ми зараз вивчаємо це питання, щоб у подальшому могли їх використовувати більш ефективно.

Земля теж є одним із основних джерел надходжень до бюджету. Потрохи Держгеокадастр передає нам земельні ділянки, які розташовані за межами населеного пункту, але, на превеликий жаль, це, в основному, ті земельні ділянки, які вже знаходяться в оренді. Для того, щоб підвищити надходження до бюджету, ми замовили минулого року і провели майже по всіх населених пунктах нову грошову оцінку земель для

більш ефективного її використання. В апараті виконкому міської ради є спеціаліст, який займається безпосередньо питаннями управління комунальним майном, на це також спрямована робота міської ради в цілому. Звичайно, нас більше цікавить орен-

да комунального майна, ніж продаж, але є об'єкти, які в подальшому, можливо, більш ефективно продати на аукціоні для їх збереження, недопущення руйнації і занедбання, та отримати додаткові для бюджету кошти. Тому будемо вивчати і це питання також.

НАТАЛІЯ КАТРЮК,

МАМАЇВСЬКИЙ СІЛЬСЬКИЙ ГОЛОВА

ДОСВІД МАМАЇВСЬКОЇ ГРОМАДИ В УПРАВЛІННІ КОМУНАЛЬНИМ МАЙНОМ ТА НАДАННІ ПОСЛУГ

Управління майном в районних центрах та міських радах дещо різниться від сільських рад, але наша сільська рада – це приміська зона, у нас дуже велика територіальна громада, тому вже від початку її утворення було важливо розкласти пріоритети так, щоб управління майном громади було ефективним, бо від цього залежало, наскільки ми себе завантажимо проблемами і наскільки ми зможемо управляти територією.

Першим пріоритетом були освіта і медицина, насамперед дуже гостро стояло питання медицини. Оскільки я «вічний революціонер», питання розриву з районними радами і адміністраціями було дуже болісним особисто для мене, як для керівника, і для громади в цілому, адже ми розуміли, який великий прорив робимо в сторону мінусу для району. Тому стояло питання, як все організувати, щоб люди зрозуміли, що це було правильно.

Що стояло перше на кону? Це медицина. І ми пішли зовсім інакшим шляхом, ніж інші громади. Ми не утворювали первинну ланку надання медичної допомоги, ми знайш-

ли фізичну особі-підприємця і віддали цю первинну ланку йому. На момент утворення громади нас було 10,5 тис населення, це три населені пункти, на сьогодні у нас 12 населених пунктів і 22 тисячі населення, і всі амбулаторії первинної ланки у нас під ФОПом, від якого ще й отримуємо за це кошти. Нам вдалося за три роки побудувати в громаді дві нові амбулаторії – в Лужанах і Мамаївцях. Вартість амбулаторії в межах 8 млн. грн., тому сьогодні нам цей ФОП сплачує за дві оренди нових амбулаторій солідну суму. Окрім того, ми йому не платимо за світло і за газ – він сам оплачує комунальні послуги, а ці кошти, які б мали повертали на погашення енергоносіїв, ми докинули до програми «Безоплатні ліки», які фінансує громада. Сьогодні у нас стоїть питання будівництва ще однієї амбулаторії в селі Стрілецький Кут. ФОП провів скрізь ремонт в амбулаторіях (окрім новозбудованих). Таким чином у всіх селах, які доєдналися, проведено капітальні ремонти, амбулаторії забезпечено технікою, тому питання надання первинної допомоги відпало саме собою.

Щодо освіти. На території громади є шість великих шкіл, зокрема в Лужанах, Мамаївцях, що знаходяться на центральних магістралях, в Драчинцях, Стрілецькому Куті. Стояло питання, як у нас використовуються підвали цих шкіл, як використовуються запасні приміщення. Паралельно стояло питання, як у нас організовано позашкілля у школах, де працюють гуртки – платні і безоплатні, в яких умовах, на яких територіях, тому що дуже важливо, куди дитина піде після школи. Проаналізувавши цю ситуацію, ми дійшли згоди: там, де безкоштовні гуртки, які фінансуються з державного бюджету – немає питань, там, де є платні гуртки, ми змогли передати в їм в оренду підвальні, бокові приміщення – ті, які не використовуються. Таким чином ми повністю заповнили освітній простір, закрили питання позашкілля, закрили питання використання приміщень і дали можливість самим школам заробляти певні кошти на поточні витрати.

Наступне питання – щодо територіальних центрів і центрів реабілітації, які в нас діяли на теренах району. Коли ми виходили з району, у нас був досить потужний територіальний центр, який обслуговує самотніх престарілих громадян. З іншими головами ми прийшли до висновку, що не варто це руйнувати, краще співфінансувати, адже громаді легше дати субвенцію, ніж утримувати цілий заклад. Таким чином зараз і працюємо. В районі у нас діяв реабілітаційний центр «Дзвіночок» для дітей з обмеженими можливостями. Дітки з нашої громади також відвідують цей центр. Ми так само співфінансуємо його, але, окрім того, у нас в громаді створена громадська організація матерів, які опікуються такими дітками, вони мають дуже гарні напрямки співпраці з німецькими колегами, і сьогодні ми розглядаємо будівництво центру розвитку для молоді та дітей з обмеженими можливостями на території громади. Маємо місце, маємо землю, маємо початкове приміщення, вже підписали меморандум про співпрацю

і далі потрібно вирішувати, яким чином профінансувати проект на це будівництво.

Цікава у нас була історія щодо питання територіального центру обслуговування людей на дому. Напевно, всі голови знають, що це є проблематично. Звичайно, всім зручно, коли до бабусь і дідусів приходять додому соціальні працівники, приносять ліки, прибирають, готують їсти, але коли ми порхували видатки на це все, вони виявилися дуже великими. І ми тоді почали аналізувати ситуацію окремо по кожному населеному пункту: ми обслуговуємо бабусю, що у цієї бабусі є? Є будинок. Будинок на кому? Значить, давайте, ми зустрічаємося з цими людьми, говоримо і називаємо речі своїми іменами. Якщо ця жінка чи цей чоловік не має нікого і він готовий з нами співпрацювати, хоче, щоб ми ним опікувалися – немає питань, ми фінансуємо і з коштів громади будемо доглядати цю людину від а до я. Якщо будинок переписаний на когось з родичів, спілкуємося з ними. Тільки ми довели таку інформацію до відома всіх наших підопічних, як 75 відсотків з них відпало. Не ми їм пропонували написати заяви, а вони самі написали заяви, що відмовляються від догляду. Таким чином ми скоротили видатки на один вид допомоги, але збільшили на інший: ми взяли під свою опіку людей з пересадженими органами, взяли під свою опіку дітей з цукровим діабетом, збільшили фінансування програми «Безоплатні ліки», встановивши досить великий перелік і можливість їх отримувати нашим людям. Тому одне зіграло на користь іншого.

Ну і, звичайно, тут би дуже хотілося акцентувати увагу на тому, що має бути політична воля, має бути злагожденість, має бути вертикаль. Вертикаль бажань, я б її назвала. Сьогодні вона відсутня. В якому плані? Для прикладу, беремо соціальні послуги, які дуже важливі в громаді. Я сьогодні категорично не згідна з тією моделлю надання соціальних послуг в громаді, яку нам пропонує уряд. У нас

створений соціальний відділ, у нас підбір кадрів, ми формуємо набір документів – на соціальну допомогу, субсидії тощо, які потім передаються далі. Можливо, по районах це якось трохи інакше організовано, але у нас це проблематично. Люди чекають на призначення субсидій два-три місяці. Скажіть, будь ласка, як це пояснити людині, яка принесла документи?

Коли питання встановлення цін абсолютно не регулюється, як це, наприклад, з газом. Немає вертикалі відповідальності. А щоб ця вертикаль була, я вважаю, що ці послуги мають повністю бути передані на рівень громад.

Раз ми вже взяли на себе таку відповідальність, раз ми працюємо безпосередньо з людьми, значить, ми хочемо знати, за що ми відповідаємо і чому ми за це відповідаємо.

Сьогодні наповнення бюджету і управління комунальним майном – це дуже клопітка річ, бо повноваження ніби й передали, а от можливості, скажімо так, передають дуже бережно. Перше питання: передача земель з меж у межі. Сьогодні треба, по суті, самим вишукувати усі земельні наділи і просити, щоб нам передали землі промисловості, землі за межами сільськогосподарського призначення, сільськогосподарські двори і так далі. Чому ця робота не може бути побудована інакше, адже Держгеокадастр має усю базу даних? Чому це не можна було сформувати на рівні кожної ОТГ: «Шановні, оце у вас є, це рахується за нами, це у нас на балансі, це ви вишукуйте, а тут у нас є розбіжність на стільки-то гектарів». Таким чином ми могли б про щось говорити. Ми сьогодні не можемо і не маємо розуміння з лісами агропромислового комплексу. В межах моєї громади це 15, тис га. Я сьогодні прошу Держгеокадастр, я прошу обласну адміністрацію: передайте нам, будь ласка, ці ліси АПК, тому що сьогодні ситуація з цими лісами абсолютно незрозуміла. Я як керівник громади хочу знати, хто в мене хазяйнує на території, чому розбиваються лісовозами дороги, де зареєстровані ці формування, адже ліси АПК – це є землі комунальної власності, які в неза-

конний спосіб були заборані з територіальних громад, і вони мають бути повернуті в громади.

Ми говоримо сьогодні про відповідальність ОТГ в тих чи інших напрямках. Склалася досить цікава така ситуація. У нас в дооб'єднання потрапили села Стрілецький Кут, Ревне, де була велика повинь. Не всі люди були охоплені виплатами, причому, неправомірно, тому ми робили повторні комісії. І коли люди звертаються до обласних гілок влади, їм кажуть звертатися з цими питаннями в ОТГ. Але ОТГ теж має обмежений ресурс і не може вирішувати всі питання. Ми маємо розуміти: у кожного є певна відповідальність і свій напрямок роботи. Якщо дороги на балансі Служби автомобільних доріг, то прошу – ваші дороги, обслуговуйте їх, ми вам допоможемо, але не перекладайте повністю цю роботу на ОТГ. Є землі запасу чи землі, якими розпоряджається Держгеокадастр – то дуже прошу, не робіть нам «ведмежі послуги», коли, наприклад, виставляється на аукціон 15 га землі, а нас ставлять вже перед фактом, і голова не розуміє, про що йде мова. А ті, хто спостерігають онлайн, думають, що деривають землю, бо не всі розуміють розмежувань повноважень місцевого самоврядування на даному етапі.

Повірте, це те, що наболіло. Я вже більше практик, ніж теоретик, не перший рік працюю з громадою, тому я дуже переживаю і щиро кажу, що мені не байдуже, яке буде завтра.

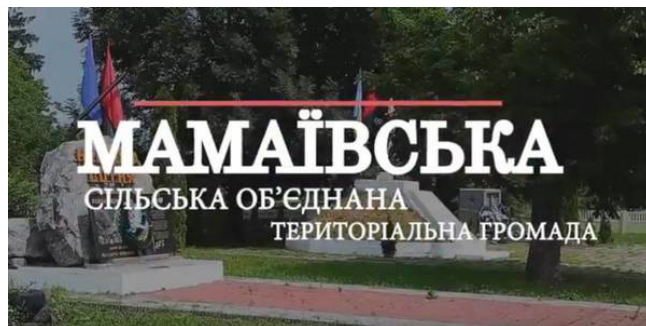

Фото: <https://decentralization.gov.ua/newgromada/4897>

ОЛЬГА ЧЕПЕЛЬ,*кандидат юридичних наук,**доцент кафедри європейського**права та порівняльного правознавства**юридичного факультету Чернівецького**національного університету ім. Ю.Федьковича,**консультант з юридичних питань Чернівецького РВ АМУ, консультант ЧОГО «Комітет виборців»,**експерт з питань децентралізації.*

РИНОК ЗЕМЛІ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

1. Правове регулювання земельних відносин в Україні

Право власності на землю, земельні відносини – це ті питання, які були актуальними вчора, сьогодні і будуть актуальні завжди. Серед основних нормативно-правових актів, які регулюють земельні відносини в Україні – це, насамперед, Конституція України, Земельний кодекс України, Цивільний кодекс України, Податковий кодекс України тощо. Окрім того, є низка інших законодавчих актів, про які ми будемо говорити.

Закон України «Про оренду землі» – на ньому варто зробити акцент, адже оренда землі видозмінюється з кожним роком, вноситься численна кількість змін та доповнень.

Одним із основних документів, який, фактично, запустить ринок землі юридично, є Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо умов обігу земель сільськогосподарського призначення» від 31.03.2020 року. Він набирає чинності з 1 липня 2021 року і частково розкриває механізми, які дадуть можливість фізичним, юридичним особам, також органам місцевого самоврядування бути активними, легальними учасниками земельних процесів, зокрема купівлі-продажу, відчуження тих земельних ділянок, які тривалий період часу були під мораторієм.

Закон України «Про внесення змін до де-

яких законодавчих актів України» щодо уточнення порядку передачі в оренду водних об'єктів у комплексі із земельними ділянками» від 04.11.2020р. Уваги заслуговують особливості оренди водних об'єктів, адже з минулого місяця уточнено порядок передачі в оренду водних об'єктів у комплексі із земельними ділянками. Тепер водні об'єкти надаються у користування за договором оренди землі в комплексі з розташованим на ній водним об'єктом у порядку, визначеному земельним законодавством України. Право оренди земельної ділянки під водним об'єктом поширюється на такий водний об'єкт. Типовий договір оренди землі в комплексі з розташованим на ній водним об'єктом затверджується Кабінетом Міністрів України, нині ще його немає.

Умови використання водних об'єктів, розмір орендної плати та строк дії договору оренди визначаються у договорі оренди землі в комплексі з розташованим на ній водним об'єктом. За користування водним об'єктом орендар зобов'язаний сплачувати орендну плату за водний об'єкт та орендну плату за земельну ділянку під таким водним об'єктом.

Іншими словами, якщо раніше ми просто писали «оренда водного об'єкту (ставка)» і вказували у предметі договору, що це ставок, то тепер це є два різні об'єкти: водний об'єкт як вода і земля під ним. Відповідно, орендна

плата стягується як з двох окремих об'єктів, хоча оформлюється одним документом. На цю річ треба також звернути увагу органам місцевого самоврядування, щоб правильно оформляти договори оренди ставків.

Важливих речей стосується Закон України «Про внесення змін до інших законодавчих актів щодо вирішення питання колективної власності на землю, удосконалення правил землекористування у масивах земель сільськогосподарського призначення, запобігання рейдерству та стимулювання зрошення в Україні», що працює з 2019 року та передбачає регулювання ряду важливих питань. Зокрема, важливим є те, що він визначив особливості використання та розпорядження земельними ділянками, розташованими у масиві земель сільськогосподарського призначення, а також поєднання лісовими смугами, які обмежують такий масив, тепер поєднані лісові смуги можуть бути передані в оренду фізичним та юридичним особам з обов'язковим включенням до договору оренди землі умов щодо утримання та збереження таких смуг і забезпечення виконання ними функцій агролісотехнічної меліорації, також в оренду тепер можуть передаватись і польові дороги, також визначено максимальний строк користування земельною ділянкою державної, комунальної та приватної власності для сільськогосподарських потреб (емфітевзис), а також строк користування земельною ділянкою державної чи комунальної власності для забудови (суперфіцій) не може перевищувати 50 років, ці та інші питання тривалий час не були врегульовані.

Також варто зазначити про Закон України «Про порядок виділення в натурі (на місцевості) земельних ділянок власникам земельних часток (паїв)», яким визначено особливості використання та розпорядження землями, що залишилися у колективній власності колективного сільськогосподарського підприємства, також розмежування нерозподілених та невитребуваних земельних ділянок і земель-

них часток (паїв), зокрема нерозподіленою земельною ділянкою є земельна ділянка, яка відповідно до проекту землеустрою щодо організації території земельних часток (паїв) увійшла до площі земель, що підлягають розподілу, але відповідно до протоколу про розподіл земельних ділянок не була виділена власнику земельної частки (паю), а невитребуваною є земельна частка (пай), на яку не отримано документа, що посвідчує право на неї, або земельна частка (пай), право на яку посвідчено відповідно до законодавства, але яка не була виділена в натурі (на місцевості).

У разі якщо до 1 січня 2025 року власник невитребуваної земельної частки (паю) або його спадкоємець не оформив право власності на земельну ділянку, він вважається таким, що відмовився від одержання земельної ділянки. Така невитребувана земельна частка (пай) після формування її у земельну ділянку за рішенням відповідної сільської, селищної, міської ради (у разі необхідності формування) за заявою відповідної ради на підставі рішення суду передається у комунальну власність територіальної громади, на території якої вона розташована, у порядку визнання майна безхазайним.

2. Зміни в земельній сфері з першого липня 2021 року

Які зміни в земельній сфері чекають нас з першого липня 2021 року?

Перш за все це те, що запускається ринок землі в Україні і можливість набувати право власності на земельні ділянки сільськогосподарського призначення, які були раніше під мораторієм, отримують громадяни України, юридичні особи, створені і зареєстровані за законодавством України, або учасниками яких є громадяни України, держава в особі державних органів або органи місцевого самоврядування, територіальні громади в особі сільських, селищних та міських рад. Права власності на земельні ділянки

сільськогосподарського призначення також можуть набувати і банки, в тому числі комерційні, але тільки в порядку їх стягнення як предмет застави. Такі земельні ділянки мають бути відчужені банками на земельних торгах протягом двох років з дня набуття права власності.

Що стосується самої землі – вид, цільове призначення – яке буде можливим для купівлі, продажу і тому подібних речей, то мова йтиме у першу чергу про землі товарного сільськогосподарського використання, на сьогодні їх є 27 мільйонів гектарів, земельних ділянок, виділених в натурі (на місцевості) власникам земельних часток (паїв) для ведення особистого селянського господарства, які знаходяться під мораторієм. Зараз вони перебувають в оренді – легальній чи нелегальній, також у емфітевзисі – користуванні чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб.

Тобто фактично ми маємо ситуацію, коли власники землі, яка нині під мораторієм, роками легально не можуть бути розпорядниками власної землі, що є порушенням права власності. На неприпустимість такої ситуації також вказав ще в 2018 році і Європейський суд з прав людини у справі «Зеленчук та Цецюра проти України»

Щодо питання ринку землі є як прихильники, так і критики – і будь-яка думка має право на існування, однак я вважаю, що ринок землі – це та річ, яку варто, все ж таки, легалізувати і запустити, тому що кожен власник має право володіти, користуватися і розпоряджатися земельною ділянкою, і держава не може створювати штучні обмеження, мотивуючи це тим, що власник недостатньо досвідчений, щоб розуміти, чи продавати йому цю земельну ділянку, чи ні. І прикладом підтвердження моїх слів є практика Європейського суду з прав людини (Україна є членом Ради Європи, що дає можливість нам звертатися у випадку, коли всі національні засоби захисту використані, до Європейського суду з прав людини), який

у справі «Антоненко та інші проти України» констатував, що мораторій – це є обмеження, яке накладається державою на власника непропорційно і недопустимо у демократичному суспільстві. Більше того, Європейський суд з прав людини зобов'язав Україну вжити заходів, щоби вирішити цю проблему. Не скажу, що одним законом вона і швидко вирішиться, але, тим не менше, це буде такий перший крок, який все одно треба робити.

Міфи щодо продажу землі. Чи мають вони підстави?

Які найбільші міфи і страхи? Що іноземці, іноземні компанії скуплять всю землю України. Направду, іноземцям і особам без громадянства та юридичним особам, засновниками або членами яких є іноземці, заборонено на сьогодні чинним законодавством мати у власності земельну ділянку сільськогосподарського призначення, це визначено у 29 статті Земельного кодексу. І навіть якщо такі іноземцю чи юридичній особі землю хтось залишить у спадок, то згідно із Земельним кодексом такі люди і юридичні компанії повинні протягом року відчужити цю земельну ділянку. Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо умов обігу земель сільськогосподарського призначення» від 31.03.2020 року №552, який набере чинності з 01.07.2021 року передбачено, що набуття права власності на земельні ділянки сільськогосподарського призначення юридичними особами, створеними і зареєстрованими за законодавством України, учасниками (засновниками) або кінцевими бенефіціарними власниками яких є особи, які не є громадянами України, може здійснюватися з дня та за умови схвалення такого рішення на референдумі.

Таким чином, іноземці, юридичні особи, засновниками або членами яких є іноземці, іноземні держави, на сьогодні не можуть мати у власності землі сільгосппризначення, доки це питання не буде вирішено на всеукраїнському референдумі. Навіть якщо

юридична компанія, засновником або виконавчим директором якої є громадянин України, але кінцевим власником, контролером, бенефіціаром є іноземець чи іноземна якась компанія чи іноземна держава. Чи може вона мати цю землю після першого липня 2021 року – теж ні, допоки це питання також не буде вирішене на всеукраїнському референдумі.

Таким чином страхи про те, що згідно вище вказаного Закону №552 іноземці чи юридичні компанії будуть мати можливість набути право власності на земельні ділянки сільськогосподарського призначення фізичних осіб є такими, що не відповідають дійсності. Однак незалежно від того, як буде проведено референдум, законодавець заклав випадки, коли земля сільськогосподарського призначення, про яку ми говоримо, за жодних обставин не перейде до окремих чітко визначених суб'єктів.

Які б не були результати референдуму, забороняється набуття права власності на земельні ділянки сільськогосподарського призначення:

1) юридичними особами, учасниками (акціонерами, членами) або кінцевими бенефіціарними власниками яких є особи, які не є громадянами України, - на земельні ділянки сільськогосподарського призначення державної і комунальної власності, земельні ділянки сільськогосподарського призначення, виділені в натурі (на місцевості) власникам земельних часток (паїв), які розташовані ближче 50 кілометрів від державного кордону України (крім державного кордону України, який проходить по морю);

2) юридичними особами, учасниками (акціонерами, членами) або кінцевими бенефіціарними власниками яких є громадяни держави, визнаної Україною державою-агресором або державою-окупантом;

3) особами, які належать або належали до терористичних організацій;

4) юридичними особами, учасниками (акціонерами, членами) або кінцевими

бенефіціарними власниками яких є іноземні держави;

5) юридичними особами, у яких неможливо встановити кінцевого бенефіціарного власника;

6) юридичними особами, кінцеві бенефіціарні власники яких зареєстровані в офшорних зонах, віднесених до переліку офшорних зон, затвердженого Кабінетом Міністрів України;

7) фізичними та юридичними особами, стосовно яких застосовано спеціальні економічні та інші обмежувальні заходи (санкції) відповідно до Закону України «Про санкції» у вигляді заборони на укладення правочинів з набуття у власність земельних ділянок, а також пов'язаними з ними особами;

8) юридичними особами, створеними за законодавством України, що перебувають під контролем фізичних та юридичних осіб, зареєстрованих у державах, включених Міжнародною групою з протидії відмиванню брудних грошей (FATF) до списку держав, що не співпрацюють у сфері протидії відмиванню доходів, одержаних злочинним шляхом.

Також слід вказати, що Законом №552 визначено, що продаж земельних ділянок сільськогосподарського призначення державної та комунальної власності забороняється. З одного боку, держава прагне зберегти землі державної і комунальної власності, але, з іншого боку, виходить, що громадян України обмежують в купівлі земель сільгосппризначення державної та комунальної власності.

Тобто це означає, що Земельний кодекс дає можливість в порядку статті 121 Земельного кодексу України отримати безоплатно у власність кожному громадянину України один раз земельну ділянку одного виду, а якщо б цей громадянин наприклад, хотів купити, наприклад, ще якусь кількість га земельних ділянок наприклад товарного сільськогосподарського призначення, то

в цій ситуації Закон №552 таку можливість виключає.

Зокрема, з першого липня 2021 року землі сільгосппризначення, про які ми говоримо, якщо це приватна земля, можуть, звичайно, продаватися, змінювати цільове призначення, тобто всі можливості по відчуженню, обміну, допускаються – приватна земля тут абсолютно вільна. Що стосується сільськогосподарської землі державної комунальної власності, то продаж не допускається, але зміна цільового призначення допускається. Тобто законодавець не врегулював механізм зміни цільового призначення земель сільгосппризначення державної та комунальної власності – а це питання, яке обов'язково має бути додатково врегульоване. А для органів місцевого самоврядування це важливо, бо вони діють в межах і в спосіб, що визначені законом.

Щодо площ земельних ділянок, які можна набути у власність.

Коли ми говоримо про те, що нас чекає в майбутньому, ми повинні розуміти, що починаючи з першого січня 2024 року громадяни України можуть набувати земельні ділянки площею 10 тис га, а до першого січня 2024 з першого липня 2021 року громадяни України зможуть набувати у власність земельні ділянки площею до 100 га землі. І дане обмеження не поширюється на земельні ділянки, які набуті у власність раніше.

Що забороняється? Забороняються відчуження земельних часток (паїв), земельних ділянок сільськогосподарського призначення державної і комунальної власності, відчуження та зміна цільового призначення земельних ділянок сільськогосподарського призначення приватної власності, виділених в натурі (на місцевості) власникам земельних часток (паїв), розташованих на тимчасово окупованих територіях у Донецькій та Луганській областях, Автономної Республіки Крим та міста Севастополя, крім передачі їх у спадщину. Угоди (у тому числі довіреності),

укладені під час дії заборони на купівлю-продаж або відчуження в інший спосіб земельних ділянок та земельних часток (паїв), визначених цим пунктом, у частині їх купівлі-продажу та відчуження в інший спосіб, а так само в частині передачі прав на відчуження цих земельних ділянок та земельних часток (паїв) на майбутнє, є недійсними з моменту їх укладення (посвідчення).

Розрахунки, пов'язані із сплатою ціни земельних ділянок сільськогосподарського призначення за цивільно-правовими угодами, провадяться в безготівковій формі. І найцікавіша річ, що не допускається набуття права власності на земельні ділянки сільськогосподарського призначення за відплатними договорами у разі відсутності у набувача права власності документів, які підтверджують джерела походження коштів або інших активів, за рахунок яких набувається таке право. Тобто якщо набувач землі не зможе представити документи походження коштів, за які він купує таке майно, то в такому випадку він не може набути право власності на землю.

3. Питання оренди землі

Що буде з орендою землі?

Це одне з основних питань, яке цікавить громади. Зокрема, як бути орендарям, які вже мають договори, укладені з фізичними особами, з сільською, селищною, міською радою по землях комунальної власності. Фактичні орендарі, вони і сьогодні мають право переважного викупу земель, але коли ми будемо говорити про землі товарного сільгосппризначення земельні частки (паї), то за Законом №552 про обіг земель сільгосппризначення такі орендарі матимуть переважне право на купівлю земельних ділянок, які у них в оренді. Це ще один ресурс. Переважне право оренди можна буде передати іншій особі – безоплатно чи за кошти – це питання самого орендаря. Орендар, який вирішив передати своє переважне право на придбання земельної

ділянки сільгосппризначення, що в нього в оренді, іншій особі, він повинен письмово повідомити про це власника земельної ділянки.

Щодо питання розстрочки платежу на землю для постійних користувачів.

Також слід вказати, що з першого липня 2021 року право придбати у власність таку земельну ділянку в розстрочку будуть мати орендарі, які мали право постійного користування, але переоформили його до 2010 року на оренду строком на 10 років за ціною, яка дорівнює нормативній грошовій оцінці без проведення торгів. Нормативна грошова оцінка повинна бути на момент укладення такого договору купівлі-продажу земельної ділянки. При цьому з моменту внесення першого платежу на казначейський рахунок сільської, селищної, міської ради такий орендар стає повноцінним власником земельної ділянки. До 1 січня 2030 року ціна продажу земельної ділянки не може бути меншою за нормативно-грошову оцінку.

Землі колишніх КСП.

Хочу звернути увагу на колективну землю, тобто це землі колишніх колективних сільгосппідприємств. У законодавстві, зокрема в Земельному кодексі, починаючи з 2019 року визначено, що майно колишніх КСП, які припинили діяльність повністю, може перейти у власність територіальних громад. До цих земель, наголошу, не належать землі, які перебувають у приватній власності. Тобто, якщо колишні працівники, члени КСП, мали сертифікати на право власності на свої паї, то в такому випадку їм дається можливість до 2025 року оформити належним чином і внести в реєстр нерухомості ці землі, які передбачені сертифікатами. Законодавець визначив, що якщо до 2025 року громадяни України не оформлять право власності на цю землю, то це право набути таку землю у комунальну власність виникає в органу місцевого самоврядування в порядку, визначеному законом, в судовому порядку через процедуру визнання такої землі безхазяйною.

Громадянське суспільство

ОБРАЛИ НОВОГО ГОЛОВУ ГРОМАДСЬКОЇ РАДИ ПРИ ОБЛАСНІЙ ДЕРЖАВНІЙ АДМІНІСТРАЦІЇ

На Буковині обрали нового голову Громадської ради при Чернівецькій обласній державній адміністрації. Ним став учасник АТО, голова Чернівецького громадського об'єднання «Майдан» та активіст ГО «Земляцтво буковинців у Києві» Сергій Николайчук.

Таке рішення ухвалили під час чергового засідання консультативно-дорадчого органу. Попередній голова Громадської ради Ігор Бабюк достроково склав свої повноваження.

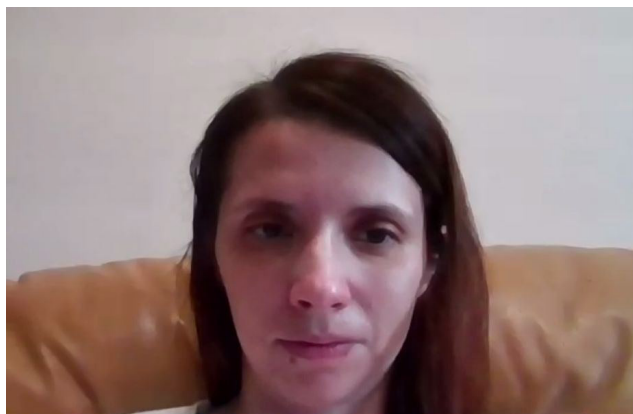
Також оновили склад заступників голови. Ними стали Василь Бойчук та Богдан Сторощук.

Окрім цього, троє членів ради вийшли з

її складу, через те, що їх обрали депутатами місцевих рад, тож тепер вони не можуть представляти громадський сектор.

Нагадаємо, Громадська рада – майданчик для налагодження співпраці влади та інститутів громадянського суспільства. Першочерговим завданням її членів є донесення до влади думки громадськості, вироблення експертних пропозицій, висновків, аналітичних матеріалів, які можна враховувати під час ухвалення управлінських рішень задля суспільної користі.

Джерело <https://new.bukoda.gov.ua/news/na-bukovini-obrali-novogo-golovu-gromadskoyi-radi>

ЮЛІЯ ЄСМУХАНОВА,

*заступниця керівника програми
DOBRE*

ПРАЦЮЄМО З ДЕСЯТЬМА ГРОМАДАМИ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ ЗА РІЗНИМИ НАПРЯМКАМИ

«Децентралізація приносить кращі результати та ефективність» (DOBRE) – проект Агентства США з міжнародного розвитку (USAID), спрямований на те, щоб допомогти об'єднаним територіальним громадам краще управляти ресурсами, підвищити якість послуг, стимулювати місцеву економіку та підвищити залученість громадян. Про це розповіла Юлія Єсмуханова, заступниця керівника програми DOBRE, під час стартової пресконференції-презентації проекту «Голос громади в місцевому самоврядуванні».

«З 2016 року ми працюємо з об'єднаними територіальними громадами і розпочинали в 7 областях. У нас є 75 партнерів, з якими ми працювали над зміцненням їх спроможності. Але минулого року наш основний донор – Агенція США з міжнародного розвитку (USAID) – побачивши успіхи в цих областях, захотіли дати можливість ще для трьох до-

даткових областей і для 25 додаткових громад взяти участь у цій програмі. Тож нашу програму було трошки розширено і продовжено до вересня 22 року. І наразі у нас є 100 партнерських громад, які працюють з програмою DOBRE. З червня ми провели конкурс, відібрали за конкурсом громади і вже після виборів з грудня ми працюємо з десятьма громадами Чернівецької області за різними напрямками (Великокучурівська, Вижницька, Глибоцька, Клішківська, Мамалигівська, Недобоївська, Новоселицька, Рукшинська, Усть-Путильська та Хотинська). Загальна ціль нашої програми – це підтримати місцеве самоврядування в процесі надбання ними нових повноважень для того, щоб вони краще надавали послуги своїм мешканцям, щоб вони краще використовували ресурси, які у них є, і сприяли загальному розвитку громади.

Ціль та завдання програми

основна ціль

Підтримати місцеве самоврядування для поглиблення демократичних процесів та покращення умов для розвитку громад

ЗАВДАННЯ 1

Підсилити спроможність місцевого самоврядування для ефективного управління ресурсами та надання послуг, що відповідають пріоритетам громади

ЗАВДАННЯ 2

Покращити залучення громадян до та громадський контроль за виконанням пріоритетів місцевого самоврядування

Покращення спроможності громад			
Лідерство та управління	Фінансовий менеджмент та бюджетування	Надання послуг	Участь громадянськості
- Стратегічне планування - Виконання повноважень органів місцевого самоврядування ОТГ - Лідерство в місцевому економічному розвитку - Ефективний організаційний менеджмент в ОТГ - Управління	- Розробка та виконання бюджету - Генерування доходу в бюджет громади - Здійснення публічних закупівель - Управління власністю громади - Фінансова звітність та аудит	- Планування надання послуг - Організація доступу та охопленість послугами - Механізми зворотного зв'язку стосовно послуг - Моніторинг задоволеності послугами - Інформаційно-роз'яснювальна робота	- Публічність управлінської діяльності - Прозорість місцевої ради - Використання ІКТ для демократії - Дотримання гендерного балансу - Залучення молоді до управління

У нас є таких два основних завдання. За першим завданням ми більше працюємо з місцевим самоврядуванням, допомагаємо їм покращити їх внутрішні процедури, управління ресурсами, а другий стосується залучення молоді, залучення мешканців громади. Програма, яку ми зараз презентуємо, більше належить до другого компоненту, де ми будемо працювати з мешканцями громад. Коли ми говоримо про покращення спроможності громад, ми дивимося широко на цю спроможність. Основні напрямки, за якими ми оцінюємо прогрес громад – це те, як вони управляють, як вони справляються з фінансовим управлінням, бюджетуванням, як вони надають послуги і як вони залучають мешканців, громадян до своєї роботи. І по кожному з цих напрямків у нас є заходи, які сприяють покращенню в цьому напрямку.

Конкурс був тривалий і складався з двох етапів. За першим етапом громади заповнювали анкети, і за результатами цього анкетування було загалом відібрано 28 громад з цих

трьох областей, які мали виконати домашнє завдання по залученню мешканців до опитування щодо пріоритетів, які є в громаді. Цим завданням ми хотіли побачити, як громади саме зараз залучають своїх громадян, які методи вони використовують і наскільки вони активні. Ті, хто справився з двома етапами цього конкурсу, вже за результатами експертної комісії були відібрані, і ми дуже раді, що в Чернівецькій області це саме десять громад, і будемо сподіватися, що з нашою співпрацею вони зможуть досягти дуже гарних результатів у покращенні послуг, а найголовніше – в залученні громадян, адже саме від цього залежить, наскільки успішні будуть всі інші зміни, які впроваджуються в громадах. Коли ми спілкуємося з громадами, вони всі говорять, що дуже важко залучити мешканців, дуже важко активізувати, мобілізувати людей. Сподіваюся, що за результатами нашої співпраці ситуація в громадах з цим питанням покращиться, а можливо, вирішиться більш системно і надалі не буде таких проблем».

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РЕАЛІЗАЦІЇ ГЕНДЕРНОЇ ПОЛІТИКИ В ЧЕРНІВЕЦЬКІЙ ОБЛАСТІ РОЗГЛЯНУЛИ НА ФОРУМІ ЖІНОК БУКОВИНИ

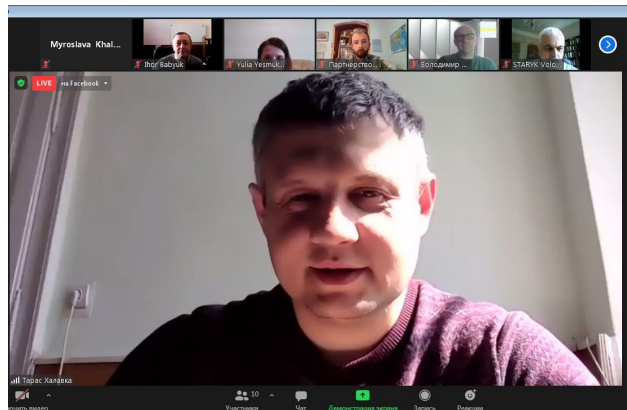
Форум жінок Буковини «Єднання жінок заради руху вперед» відбувся 15 червня у Мармуровій залі центрального корпусу ЧНУ ім. Ю.Федьковича. Це захід, що уже десятий рік поспіль проводиться за ініціативи центру громадської активності «Синергія». Мета Форуму – привернути увагу влади та громадськості до актуальних проблем реалізації гендерної політики в Чернівецькій області. Захід об'єднав учасниць із різних сфер: освіта, наука, культура, політика, державна служба, громадська діяльність. Вони ділилися власним досвідом, говорили про виклики, з якими доводиться зустрічатися, розглядали шляхи вирішення актуальних проблем, які виникають у жінок

під час професійної діяльності, а також спілкувалися про можливості для розвитку та самореалізації.

Фото: <http://oblrada.cv.ua/news/70839/>

ТАРАС ХАЛАВКА,
менеджер з комунікацій
громадської організації
«Товариство Український
Народний Дім у Чернівцях»

«ГОЛОС ГРОМАДИ В МІСЦЕВОМУ САМОВРЯДУВАННІ» - ТРИ НАПРЯМКИ В РОБОТІ

21 квітня презентували проєкт «Голос громади в місцевому самоврядуванні». Він реалізовується в рамках програми DOBRE, виконується міжнародною організацією Global Communities та фінансується агентством США з міжнародного розвитку USAID. Впроваджувати його у Чернівецькій області буде Товариство «Український Народний Дім у Чернівцях». Детально про мету, завдання та основні етапи роботи розповідає менеджер проєкту Тарас Халавка.

«Ми будемо працювати в усіх десяти громадах Чернівецької області, і триватиме наш проєкт з квітня цього року (по суті, він уже стартував) і завершиться 30 квітня наступного року. Команда проєкту: Володимир Старик, Ігор Баб'юк, Ольга Чепель – консультанти з залучення громадян, згуртування; Альона Матвійчук – експертка з оргрозвитку; Дмитро Міцевич та Ксенія Ємшина – консультанти по роботі з молоддю.

Наша співпраця з громадами буде базуватися на трьох напрямках. Перший напрямок – це залучення громадян до прийняття управлінських рішень з використанням механізмів участі та згуртування. Другий – організаційний розвиток організацій громадянського суспільства та ініціативних груп. Третій – активізація впливу молоді на прийняття управлінських рішень у громаді.

У першому напрямку у нас передбачається проведення певного аналізу, навчання для

органів місцевого самоврядування і для представників громадських організацій, підтримка впровадження цих інструментів, інформаційні кампанії в громадах. У кожному з напрямків маємо декілька «родзинок» – великих заходів, спрямованих на згуртування. В кожній громаді ми хочемо провести захід, до якого будуть долучені представники з усіх населених пунктів, що входять у ці громади. Ми знаємо, що в Чернівецькій області після минулих виборів відбулося значне розширення громад, і з цих десяти, в яких ми будемо працювати, в семи відбулися зміни, тому цей компонент згуртування буде важливий для всіх. Крім того, це буде не тільки згуртування самих мешканців, а й згуртування мешканців із владою – ми хочемо показати владу «на відстані витягнутої руки». Влада органів місцевого самоврядування і так наближена до мешканців, але ми хочемо, щоб вони спілкувалися про важливі теми у неформальній обстановці: чи за чашкою кави з головою, чи на риболовлі – маємо позитивний досвід попередніх громад, які впроваджували цей компонент і ці заходи.

Окрім того, у квітні наступного року (ми сподіваємося, що вакцинація набере більших масштабів у нашій державі і ми вийдемо з цього карантину) плануємо провести великий захід, який називається «Фестиваль громад». Це теж історія, яка вже мала свою успішну реалізацію в попередніх когортах

громад. Ми хочемо зібрати представників усіх десяти громад і обмінятися досвідом: що за цей рік їм вдалося, які є успішні приклади впровадження тих чи інших механізмів залучення громадян.

Другий напрямок, який називається «Організаційний розвиток організацій громадянського суспільства та ініціативних груп», теж передбачає оцінювання, тобто певний аналіз існуючої ситуації в громадах, передбачає навчальний компонент, консультування та підтримку цих ініціативних груп, підтримку громадських організацій, їх становлення.

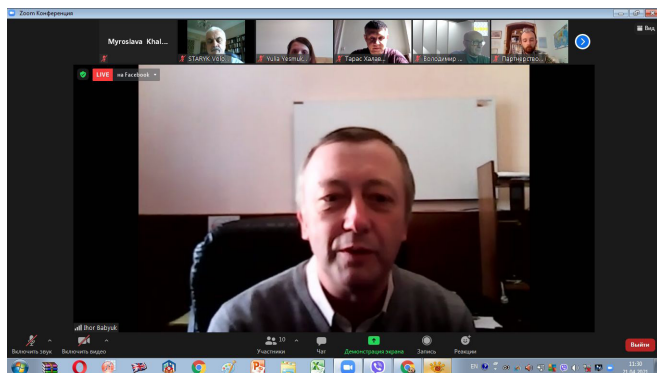
І тут також маємо певну «родзинку», яка називається «NGO-camp», або «Табір громадських організацій». Ми плануємо провести його в серпні і хочемо зібрати представників з усіх громад – звісно, якщо нам дозволять карантинні обмеження: поговорити з громадськими організаціями, щоб вони розповіли про свої виклики, свої страхи, про свої успіхи і обмінялися досвідом. Це буде хороший приклад і хороше навчання для інших. Окрім оргрозвитку і досвіду, це є певне мережування – ми працюємо, щоб створити мережу громадських організацій в громадах, Народний Дім хоче підтримувати їх і співпрацювати з ними далі.

Ще одна «родзинка» у цьому напрямку – це конкурс місцевих ініціатив. Ми плануємо оголосити його в липні цього року і думаємо, що з кожної громади буде відібрано по одній громадській організації або ініціативній групі, які вони отримують фінансову підтримку в розмірі орієнтовно 3 тис доларів. По кожному з проектів буде

знято відеоролик. Ці проекти можуть бути різнопланові, але ми хочемо, щоб вони були цікаві, власне, для наших громад, щоб вони вирішували певні проблемні питання. Зрештою, це буде цікавий досвід для громадських організацій з організаційного та інституційного розвитку, тому що не так багато громадських організацій в наших громадах мають досвід проектної діяльності, для багатьох це буде, можливо, певним досвідом і першим стартом до їх майбутньої проектної роботи.

Третій напрямок, ще один важливий компонент – це активізація впливу молоді. Він теж передбачає аналіз потреб, візити, створення молодіжних рад, і тут нашою «родзинкою» може стати «Ідеатон для молодіжних активістів». Ми хочемо, щоб на цьому ідеатоні було по два представники з кожної громади, щоб вони могли обмінятися своїми ідеями, проговорити ці ідеї щодо того, як налагодити комунікацію з владою, як просувати якісь молодіжні потреби у своїй громаді. Можливо, молодь з різних громад буде згуртовуватися, і ми готові навіть підтримати ці ініціативи у їхньому подальшому впровадженні. Також по цьому компоненту передбачено навчальні візити в інші області.

Ще один важливий і цікавий елемент, який буде з наступного року – це моніторинг діяльності місцевих депутатів. Він почнеться з січня і до березня ми плануємо його завершити. Моніторинг буде проводитися в такому лайт-режимі, але це буде певний досвід для на наших молодіжних активістів, для представників молодіжних рад – досвід певної аналітичної і моніторингової роботи.

ДМИТРО МІЩЕВИЧ,

*консультант по роботі з молоддю
громадської організації «Товариство
Український Народний Дім у Чернівцях»*

ЗАЛУЧИТИ МОЛОДЬ ДО ПРИЙНЯТТЯ УПРАВЛІНСЬКИХ РІШЕНЬ – ВАЖЛИВИЙ КРОК У РОЗВИТКУ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

У Чернівецькій області реалізується проєкт «Голос громади в місцевому самоврядуванні», в якому передбачено компонент роботи з молоддю, зокрема активізація впливу молоді на прийняття управлінських рішень у громаді. Крім цього для проєктних громад, яких є десять, паралельно діє ще одна програма, яка називається «Молодіжний працівник в територіальній громаді». По цій програмі у нас є три модулі навчання.

Перший модуль уже відбувся, він передбачав виготовлення молодіжного паспорту громади. Що це таке? Це документ, в якому ініціативна молодіжна група досліджувала портрет молоді: за віком, за місцем проживання, за видом занять, і проводила опитування щодо проблем і потреб молоді. Потім вони робили аналіз цього опитування, проводили презентацію результатів та визначали ідеї молодіжних проєктів. Визначення ідей – це було, власне, ключове завдання для ініціативної групи.

Спільно з тренеркою від DOBRE ми приїжджали в громади, проводили зустрічі з молоддю, ініціативні групи презентували ці ідеї, серед яких було досить багато таких, що викликали зацікавлення. Якись ми об'єднували, якись забирали взагалі, потім був другий тур голосування, за результатами якого вибирали три найкращі ідеї, які потім описувалися концептуально і подавалися в програму DOBRE. Уже найближчим часом має бути результат розгляду від представників програми, вони скажуть, які проєкти вибрали до фінансування (на них буде виділено 10 тисяч доларів США).

Другий модуль цього навчання пов'язаний з адвокацією, тобто ці ініціативні групи і молодь будуть вчити робити адвокаційні кампанії. Там так само у них буде домашнє завдання – провести адвокаційну кампанію. Разом у громадах будуть створювати молодіжні ради – це трендово, сучасно і, разом з тим,

необхідно, однак не думаю, що в якійсь громаді виникне така проблема, що потрібно буде адвокувати створення молодіжної ради, адже в цьому їм дають «зелене світло».

Я думаю, що масовіше темами адвокаційних кампаній стане створення якоїсь програми підтримки молоді, тому що в громадах таких програм, практично, немає, а також виділення фінансування на діяльність молодіжної ради.

Восени ще відбудеться третій тренінг із залучення волонтерів. На жаль, ці всі тренінги відбуваються дистанційно і в них немає відчуття такого молодіжного духу, але ми мусимо виходити з того, що є. Ну і паралельно ми як регіональна організація громадянського суспільства пропонуємо ще свої активності. Окрім того, я здійснюю менторську підтримку цих ініціативних груп, якщо у них виникають якісь проблеми. Зараз учасники буквально тільки вийшли з першого домашнього завдання – комусь було легше, комусь важче. Важко було, наприклад, проводити опитування, зокрема через те, що насправді склади ініціативних груп досить невеликі, до 5 чоловік, і для багатьох людей, які зайняті своєю основною діяльністю, це додаткове навантаження. Вони у своїх громадах першопрохідці, однак це хтось мусить зробити – це, так би мовити, їхнє суспільне навантаження. Але ми віримо у те, що ця діяльність принесе в першу чергу користь громаді.

Серед проєктів можна виділити дві основні групи. Перша – це все, що пов'язано зі спортом і активним відпочинком, тобто це обладнання спортивних майданчиків різноманітного плану в різних населених пунктах громад, створення скейтпарків, скеледромів. Друга категорія проєктів пов'язана більше із саморозвитком – створення якихось центрів, хабів, центрів, де молодь може розвиватися, проводити заходи. Ще були проєкти, пов'язані з облаштуванням відпочинкових зон у парках, на берегах річок, озер, тому що громади мають

відповідні природні ресурси і такі зони потребують лише якогось мінімального догляду, це облаштування фотозон, створення туристичних маршрутів тощо. Тобто це все певним чином перетинається з відпочинком – його можна назвати таким собі «тихим», і якщо вони це зроблять, то користь також буде для всієї громади.

Паралельно ми ще працюємо над трьома великими напрямками діяльності. Перший – це «Ідеатон», захід, на якому зберемо всіх представників громад, молодь, і спільно будемо думати над цікавими ідеями і тим, як їх можна впроваджувати у громадах. Будемо підтримувати, звісно, об'єднання команд з різних громад, щоб досягти такого мультиплікаційного ефекту, коли певну ідею можна було реалізувати у всіх громадах. Ми, зі свого боку, будемо ще фінансово підтримувати якісь мінімальні потреби.

Друга діяльність, яка теж доволі цікава – ми будемо здійснювати обмінні поїздки до молодіжних рад попередніх трьох когорт програми. Зокрема, у нас є багато хороших прикладів в Івано-Франківській і Тернопільській областях.

І третя діяльність, найсерйозніша – це аналіз діяльності депутатів місцевих рад по трьох компонентах: відвідуваність сесій, звітування перед виборцями і особистий прийом виборців. Це відкрита інформація, яку немає змісту ні від кого приховувати, але натомість ми очікуємо хорошого ефекту: по-перше, це дасть молоді зрозуміти, як працюють органи місцевого самоврядування, по-друге, депутати будуть бачити, що їх роботою цікавляться, за нею спостерігають, тому відповідально ставитимуться до виконання своїх обов'язків.

Молодь, з якою ми працюємо – це, в основному, вікова група від 23-25 років і до 30-35 років, тобто верхня межа. Це пов'язано із серйозністю тих завдань, які вони виконують.

Зараз у нас в шести громадах – Великий Кучурів, Усть-Путила, Глибока, Хотин, Новоселиця, Клішківці – є молодіжні ради. Молодіжна рада – це консультативно-дорадчий орган, який утворюється при місцевій раді і покликаний допомагати приймати рішення, які стосуються молоді. Зокрема, гасло нашої кампанії звучить як «Жодного рішення для молоді без молоді» – це логічно. З тих шести громад, в яких вже є молодіжні ради, деякі потребують активного перезапуску, у деяких переобрали нових людей – їм треба допомогти, навчити. Є такі ради, з якими треба просто сідати і писати плани дій. Є ще чотири громади, в яких молодіжних рад немає, але вони хочуть їх створити, тому наші консультанти поділили їх на умовні групи і з кожною цільовою групою будуть працювати окремо. Дуже приємно відзначити те, що є підтримка від влади, в кожній громаді говорять, що молодь будуть всіляко підтримувати. Не знаю, як буде по грошах, але ми говорили про те, що навіть якщо на молодіжну раду виділятимуть 10 чи 20 тисяч (для громад, будьмо відвертими, це не є великі гроші), то для молоді це буде значна підтримка. Як мінімум, щоб забезпечити, аби усі могли приїхати у центральну садибу для проведення засідання раз у місяць – це вже велике зрушення.

Але якщо ми говорили, що в ініціативній групі, в основному, старша молодь, то приємно відзначити те, що в самих молодіжних радах вони намагаються дотримуватися рівних вікових і територіальних квот. За рахунок того, що ініціативні групи зробили ці паспорти, чітко окреслили ареа-

ли проживання молоді, їм тепер є чим аргументувати, коли виникають питання, чому з одних населених пунктів представників менше, а з інших більше. Для прикладу, у громаді десять населених пунктів, а 80% молоді проживає у трьох – відповідно, членів рад буде більше звідти. Це все офіційні дані, адже учасники робили відповідні запити. Ще одна річ, яку було створено – це молодіжна карта громади, яку ініціативні групи робили хто на гугл-картах, хто на інших ресурсах. В кожному населеному пункті були нанесені точки, де молодь проживає, де збирається, де проводить час, і вийшла насправді досить така цікава картинка, учасникам це все дуже сподобалося, вони сказали, що будуть доповнювати ці карти і для інших цільових аудиторій. Власне, ось так виглядає наша діяльність.

Насправді з молоддю треба постійно працювати, підштовхувати. Найперше – левову частку членів ініціативних груп складають люди, які працюють в органах місцевого самоврядування, тому насправді на них лягло ще додаткове навантаження. Іноді вони просто опускають руки, тому що у процесі з ініціативної групи лишаються працювати один-двоє. Тому треба робити все можливе, щоб їх підтримати. Ми проводили ще додаткові заходи, консультації, зустрічі. Базально – ознайомлення з новими програмами. За кілька днів вони освоювали ці програми і робили просто чудові презентації. Для них це важливо – і емоційна підтримка, і освоєння якихось додаткових інструментів. Навіть якщо одна людина чогось навчилася і досягла успіху – це вже результат. Тому сподіваємося на те, що у нас все вийде.

КАТЕРИНА БОЙКО,

ГОЛОВА МОЛОДІЖНОЇ РАДИ
ВЕЛИКОКУЧУРІВСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ
ГРОМАДИ

МЕТА НАШОГО МОЛОДІЖНОГО ПРОЄКТУ – ЗРОБИТИ МОЛОДЬ АКТИВНІШОЮ

Як Ви розпочали свою громадську діяльність?

Можна сказати, що випадково. Я була в пошуках роботи і мені порадили спробувати себе спеціалістом з організаційної роботи у сільській раді. Це не зовсім мій напрям, адже за освітою я економіст, тим більше, ніколи особливо не цікавилася місцевим самоврядуванням, роботою сільської ради, життям громади загалом, але вирішила спробувати. Мені за дуже короткий час довелося із цим всім ознайомитися, вчитися багатьом речам, вникнути у робочі питання, адже коли тебе запитують, треба знати, що відповісти.

Коли почала впроваджуватися програма «Молодіжний працівник», мені запропонували стати головою молодіжної ради. Знову ж таки, я ніколи не перебувала на таких посадах, не була активісткою, але довелося спробувати себе і у такій ролі. Хочу сказати, що ніколи не треба боятися. Якщо ти відчуваєш навіть на маленький відсоток, що зможеш, і якщо бачиш, що люди в тебе вірять, то варто спробувати.

Чи було у вас якесь самоврядування у школі чи у закладі вищої освіти?

Так, було, але я не брала в ньому участі.

Чому?

Я була таким неформальним лідером, мені було цікаво, але я тим не займалася. Тепер, відчувши цю всю атмосферу, мені дуже сподобалося, і я, мабуть, десь трохи шкодую, що неможливо надолужити той час, що я себе не спробувала у шкільному самоврядуванні, у студентському – маючи досвід, зараз було б легше спілкуватися з молоддю, розуміти її і активізувати, адже у нас в громаді вона, на жаль, трохи пасивна, її чимось треба зацікавити і заохотити.

Якою має бути ваша цільова аудиторія, на кому треба робити зараз акцент?

Найсперспективніші ті, у кого є вогник в очах, які виділяються з-поміж інших, по яких видно, що вони мають бажання щось робити. Доволі часто вони соромляться, можливо, не мають якихось базових знань, навичок і їх треба підштовхнути, але я вважаю, що майбутнє саме за тими, хто хоче працювати.

Розкажіть про вашу молодіжну раду.

Вона у нас ще дуже юна, тільки недавно утворена. Роботи багато, програма DOBRE не дає розслабитися. Оскільки ми наймолодші, то маємо показувати приклад і старшому поколінню. Дивлячись на нас, інші робочі групи теж не хочуть відставати. Планів багато, але насамперед маємо виділити те, що можемо реалізувати і те, що дійсно першочергове. Провівши опитування та зробивши його аналіз, вирішили, що будемо реалізовувати турмістечко з велосипедними доріжками.

Розкажіть, будь ласка, більше про цей проект. Він, як ми знаємо, вже пройшов конкурсний відбір і буде профінансований.

Проект має на меті розвиток туризму в нашій громаді, ми хочемо, щоб тут відпочивала не тільки наша молодь, а щоб сюди приїжджали з інших населених пунктів, з Чернівців. Планується туристичний маршрут з різними рівнями складності, з відвіданням історичних або інших знакових для нашої громади місць. Громада на себе візьме фінансування щодо мапування, маркування, складання маршрутів, тобто таку організаційну роботу. А з програмою DOBRE ми говоримо про обладнання. Це робимо для того, щоб розвивати спорт, щоб активізувати наших мешканців. Мені здається, що найперший проект має бути найбільш масштабним – щоб заохотити молодь. Поки наші активісти працюють не на повну силу, але я думаю, що коли вони побачать результат, зрозуміють, що почуті, їм буде приємно і вони не будуть надалі боятися висловити свою думку, свою точку зору. Вони бачитимуть, що є зворотний зв'язок, будуть подавати свої ідеї, і я сподіваюся, що наша команда завдяки цьому стане більшою.

Як оцінюють вашу роботу ваші старші колеги, для яких ви, до речі, повинні стати консультативним органом? Як вони реагують на вашу діяльність?

Оскільки я працюю в сільській раді, від молодіжної ради я маю підтримку, а з боку сільської ради у мене є наставництво. Коле-

ги завжди підтримують, завжди мотивують, підказують, пояснюють, кажуть, що за нами майбутнє. Голова теж завжди відкритий до діалогу, каже висловлювати свої ідеї, не соромитись. І така підтримка від старших дуже важлива.

Які найбільші проблеми молоді виділяєте в громаді? Чи є якісь дієві інструменти, якими можна було б ці проблеми подолати?

Мабуть, найбільочіше питання, при чому, не тільки у нашій громаді, а й, мабуть, в усіх – це те, що молодь зараз трошки байдужа. Я аналізую, яка я була пів року тому – я хотіла звідси поїхати за кордон і навіть не планувала повертатися. Сталося інакше, але з такими настроями зараз живе вся наша молодь. Я спілкуюся з різними віковими категоріями, вони не хочуть тут затримуватися, будувати сім'ю, життя. І навіть цю молодіжну раду зараз треба трошечки підштовхувати, тому що вони до кінця не розуміють, що від них хочуть, до кінця не знають, чи буде з цього результат. Оце от важко. А з важелів впливу, я думаю, що саме цей молодіжний проект стане таким поштовхом, змотивує, покаже, що все можливо, що все-таки робиться щось для молоді, що ми за них не забуваємо. Це заактивізує як саму молодіжну раду, так і іншу молодь, а також загалом мешканців громади. Мабуть, після реалізації проекту ми будемо знову проводити опитування, адже побачили, що людям важливо бути почутими.

ВОЛОДИМИР КРИЖАНОВСЬКИЙ,

**ГОЛОВА МОЛОДІЖНОЇ РАДИ
ПРИ ЧЕРНІВЕЦЬКІЙ ОБЛАСНІЙ
ДЕРЖАВНІЙ АДМІНІСТРАЦІЇ**

МОЛОДЬ МАЄ ВІДЧУТИ, ЩО ЇЇ ПРАВА ВІДСТОЮЮТЬ

Як створювалася Молодіжна рада при Чернівецькій обласній державній адміністрації? Яка її структура?

Її створення розпочалося з лютого 2020 року, зокрема була скликана ініціативна група, до якої увійшли ті, хто бажав долучитися до формування положення про Молодіжну раду і брати безпосередню участь в її утворенні. Це був наш такий перший крок для області. Було багато моментів, над якими потрібно було подискутувати, але загалом, на мій погляд, вийшов чудовий результат. На жаль, процес був призупинений через карантин – як ми пам'ятаємо, з березня минулого року почалися карантинні обмеження. Відповідно, ми хотіли відтермінувати процес утворення ради до закінчення карантину, але потім зрозуміли, що він триватиме довго, тому в червні минулого року в режимі онлайн на установчих зборах відбулося представлення кожного кандидата у члени молодіжної ради і ми провели вибори шляхом таємним голосуванням. Голосували по кількох квотах. Були квоти по представниках учнівського, студентського самоврядування, регіонального бізнесу, представниках освіти та органів влади, також була квота громадських організацій, квота представників з районів (на той час у нас ще був старий склад районів), і була окремо виділена квота для молоді з інвалідністю. У процесі склад молодіжної ради мінявся, хтось змінював свої пріоритети і йшов, хтось долучався, на даний момент у раді є 38 представників. Крім того, у нас є ще така форма участі як активісти молодіжної ради:

вони не мають права голосу на засіданні, але залучені до комітетів і їхня думка також завжди враховується при формуванні роботи.

Наша цільова аудиторія – це молоді люди від 14 до 35 років. Це не тільки, скажімо, учні чи студенти – це також молоді люди, які вже працюють, які мають сім'ї.

Наскільки ініціативною є молодь на сучасному етапі?

Напевно, кожен громадський активіст чи кожна громадська організація відчуває зараз негативний вплив карантину. Всі перейшли на дистанційне навчання, багато студентів роз'їхалося по домівках, тому вони, можливо, стали більш демотивовані. Але незважаючи на це, все ж таки показник активності молоді досить непоганий, проблема в тому, напевно, що не всі долучені. Активної молоді є тільки певний відсоток, а решта не бере участі у громадських ініціативах чи заходах.

Чи працюєте над тим, щоб певним чином виправити цю ситуацію?

Звичайно, кожного засідання до нас долучається хтось новий, активісти включаються в роботу діяльності наших комітетів. Крім того, у нас відбувається процес утворення молодіжних рад по районах, безпосередньо у територіальних громадах, тому намагаємося залучити людей до активної діяльності, розповідаємо, що таке молодіжна політика, що таке молодіжні ради, для чого вони потрібні, які механізми впливу можуть використовувати ці дорадчі органи.

На цей рік ставимо собі за мету утворити десять молодіжних рад, але думаю, що їх може бути і більша кількість. Однією з перспектив також є молодіжні центри, зокрема зараз ведеться мова про створення регіонального молодіжного центру, який би сприяв розвитку активізму в області.

Якою буде подальша співпраця з молодіжними радами?

З утвореними радами та ініціативними групами ми плануємо до Дня молоді провести зустріч в обласній державній адміністрації. Хочемо обмінятися досвідом, обговорити якісь моменти, цікаві для членів молодіжних рад, створити спільний план дій щодо співпраці з органами влади, залучення громадських організацій до проведення певних заходів на місцях. Також у нас у планах є Форум молоді Буковини, куди теж хочемо залучити представників молодіжних рад, активістів з громад. Але в основному займатимемось лобюванням рішень, які цікавлять молодь в першу чергу.

Які основні напрямки роботи ради?

У нас є вісім комітетів, які діють на постійній основі. Спочатку їх було дванадцять, але ми дещо переформатувалися. Попередній голова, на жаль, не зміг продовжувати свою діяльність на посаді, головою обрали мене. Ми тоді зробили таку невеличку реформу, зрозумівши, що за фактом діяльності можемо дещо скоротити комітети і сконцентруватися на восьми напрямках. Зараз на постійній основі діють комітет комунікацій, комітет спорту та охорони здоров'я, комітет культури та національно-патріотичного виховання, комітет зовнішніх зв'язків та стратегічного співробітництва, комітет регіонального розвитку та молодіжної інфраструктури, комітет освіти і науки, комітет взаємодії та комунікації з бізнесом, комітет соціального захисту та інклюзії.

З якими основними труднощами доводиться зустрічатися?

В першу чергу це, звичайно, карантин, через який ми опинилися у такій пасивній зоні

сидіння вдома. Крім того, багато молодих людей із громадських організацій та молодіжної ради мають зайнятість, працюють за основним місцем роботи, тому можуть виділити на громадську діяльність тільки невеликий відсоток часу. Але все ж таки хтось більш мотивований, більш зацікавлений, тому загалом все досить непогано.

Чи не виникає проблем у спілкуванні з органами влади?

Я б не сказав, що є якість проблеми з комунікацією, обласна державна адміністрація нам завжди допомагає. Управління молоді і спорту підтримує у проведенні заходів, допомагає фінансово. У нас проводився Форум молоді Буковини онлайн, то подарунки були закуплені управлінням, банери так само. В цьому, здається, проблем немає. Ми вперше маємо справу з такою діяльністю, органи влади, думаю, так само, тому, мабуть, потрібно обговорювати кожен момент співпраці: що подобається в діяльності, що не подобається – чи у нас, чи у них. В режимі конструктивного діалогу вирішуються всі моменти, які були спірними.

Яким бачите свій подальший розвиток?

Останній рік – рік створення молодіжної ради. Ми прозвітували на початку червня, що було за цей період зроблено, і результатами, загалом, задоволені. Можна сказати, що це був рік становлення. Ми працювали над тим, щоб донести до людей, що таке молодіжна рада, для чого вона створена, і в першу чергу усвідомити для себе, щоб кожен член молодіжної ради розумів, для чого він тут, яка наша місія і що нам потрібно робити. Я думаю, що наступний рік якраз буде роком втілення цих основних наших напрямів діяльності, і ми сподіваємося, що наша консультативно-дорадча функція буде ефективною і дасть позитивні результати. Хочемо, щоб молодь в нашій області відчула, що молодіжна рада турбується про неї і відстоює її права.

ВІДБУВСЯ II ФОРУМ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ

Відбувся II Форум місцевого самоврядування Чернівецької області. Науковці, експерти та практики аналізували наявну ситуацію, визначали основні проблеми у сферах управління комунальним майном та надання послуг на рівні громади, а також ділилися власним досвідом у їх вирішенні. Як зазначили учасники, тема є доволі актуальною, особливо враховуючи останні процеси децентралізації: укрупнення районів (відповідно – передання об'єктів комунальної власності), збільшення повноважень у місцевих громадах тощо.

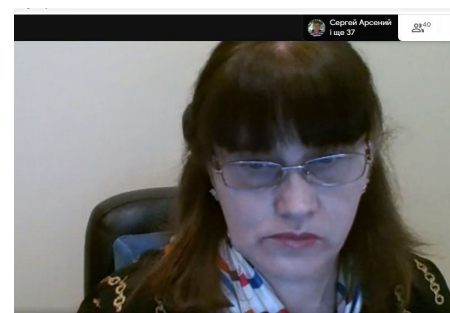
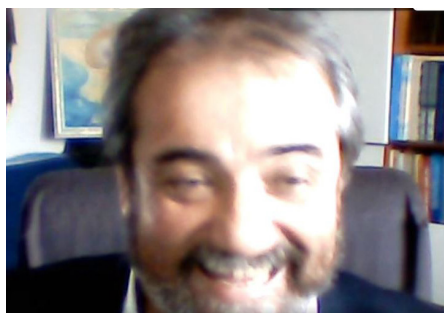
Серед основних проблем, які були названі – неефективне використання комунального майна, непрозорі процедури управління, великі видатки на утримання об'єктів комунальної власності, загалом складна економічна ситуація в країні. Зважаючи на те, що сьогодні громади дуже серйозно підходять до фінансових питань, саме комунальне майно може бути одним із джерел наповнення місцевого бюджету. Тому важливою є інвентаризація майна, складання реєстрів та їх опублікування, прозорість і відкритість в управлінні об'єктами комунальної власності.

Про свою роботу у цьому напрямку розповіли Андрій Дранчук – Хотинський міський голова, Сергій Бостан – дирек-

тор департаменту розвитку Чернівецької міської ради, Марія Нікорич – Новоселицький міський голова; Наталія Катрюк – Мамаївський сільський голова та Сергій Колотило – перший заступник Вижицького міського голови.

Окрім того, велику увагу було приділено питанню надання послуг: освітніх, медичних, адміністративних, соціальних, культурних тощо. Беручи до уваги те, що всі громади області відрізняються і мають різний потенціал, немає якоїсь єдиної моделі і підходу до розвитку тієї чи іншої сфери. Водночас, щоб не виникало проблем у наданні якісних послуг, має бути відповідний контроль і з боку держави. Додатковим соціальним капіталом, який може взяти на себе частину повноважень, є громадський сектор. Позитивні результати показала також співпраця з міжнародними донорськими організаціями.

Як було зазначено, розвиток можливий тільки завдяки спільним зусиллям: і обласна державна адміністрація, і обласна рада надалі продовжуватимуть співпрацю з територіальними громадами та надаватимуть їм необхідну підтримку. Окрім того, свою готовність долучатися до вирішення тих чи інших питань висловили і науковці.

Ринок землі в Україні, його проблеми і перспективи – ключова тема, яку розглянули під час другого дня роботи форуму. Про земельну реформу та нововведення у земельному законодавстві, які вступають у дію 1 липня 2021 року, розповіла Ольга Чепель – кандидат юридичних наук, доцент кафедри європейського права та порівняльного правознавства юридичного факультету Чернівецького національного університету ім.Ю.Федьковича.

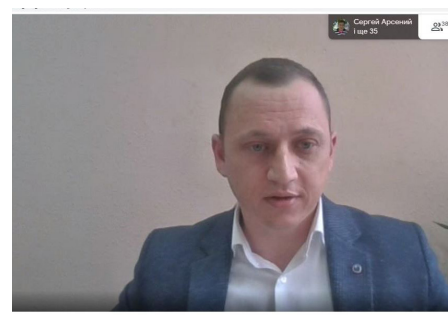
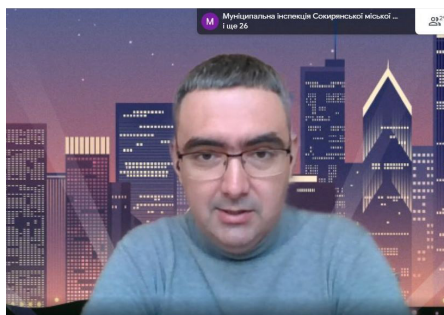
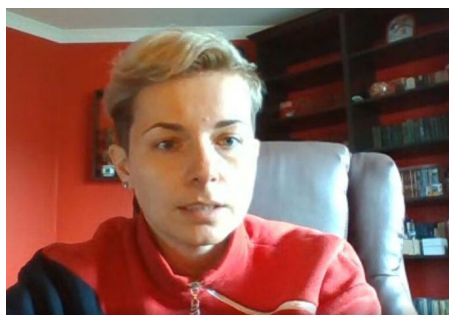
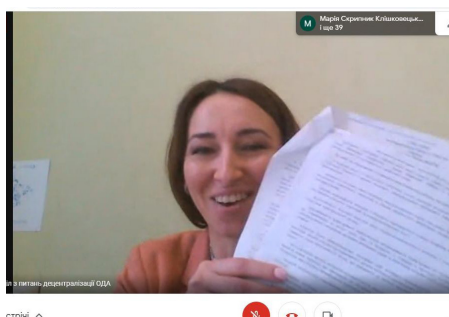
Відкриття ринку землі сільськогосподарського призначення дає нові можливості для розвитку громад, однак, як зазначили експерти, є багато моментів, які потребують додаткового законодавчого унормування, щоб запобігти ризикам. Зокрема, є потреба у чіткому окресленні механізмів зміни цільового призначення земель. Важливо також врегулювати питання грошової оцінки, адже на сьогодні ціна на землю є штучно заниженою. Відкритим залишається питання із залученням іноземних інвесторів.

За словами представників територіальних громад, проблеми найчастіше виникають через відсутність чіткого реєстру земель. Додаткові складнощі спричиняє те, що незважаючи на передання сільськогосподарських

земель громадам, частина їх, зокрема ті, що знаходяться поза межами населених пунктів, підпорядковані Держгеокадастру. Труднощі виникають також у роботі з орендарями, які відмовляються від змін в умовах договорів. Першочергове завдання для громад на сьогодні – завершити процес формування земельних ділянок і оформлення права власності.

Яким буде ринок землі – залежатиме від людей, зазначили учасники. Саме тому у громадах слід проводити інформаційні кампанії, пояснювати мешканцям, які вони мають права, що можуть робити, а від яких дій мають утриматися. Треба змінювати ставлення до землі і вчитися нею управляти – тільки тоді буде позитивний результат.

Організатори заходу – Чернівецький регіональний центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ та організацій; Асоціація органів місцевого самоврядування Чернівецької області «Агенція розвитку громад Буковини».

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ПОСТУП УКРАЇНИ: ШЛЯХИ СПІВПРАЦІ ТА ІНТЕГРАЦІЇ З ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ РОЗГЛЯНУЛИ ПІД ЧАС ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЇ

18 травня з нагоди відзначення Дня Європи відбулася онлайн-конференція за міжнародною участю «Європейський поступ України: шляхи співпраці та інтеграції з Європейським Союзом». Учасники – науковці, дипломати, представники органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, представники інститутів громадянського суспільства розглянули три блоки актуальних на сьогодні питань щодо взаємодії України та Європейського Союзу.

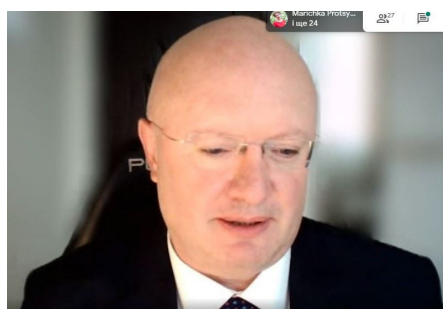
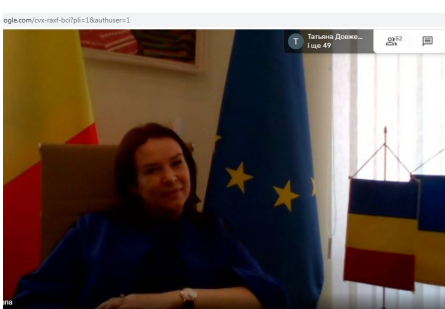
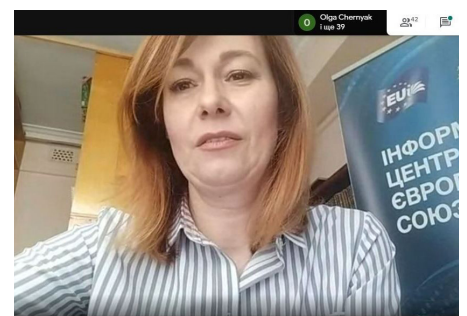
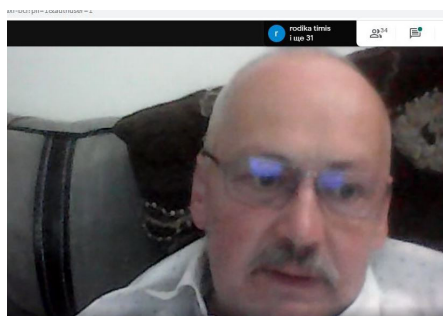
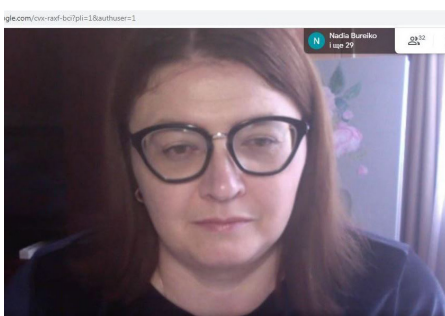
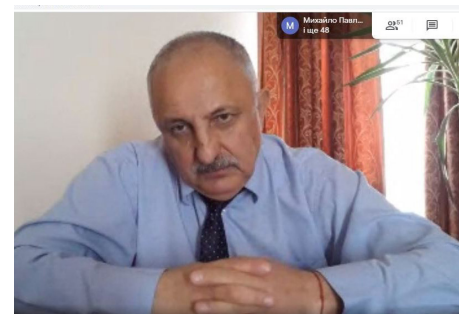
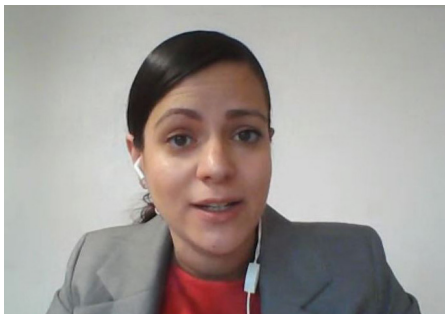
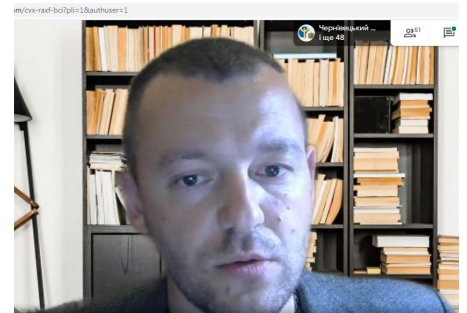
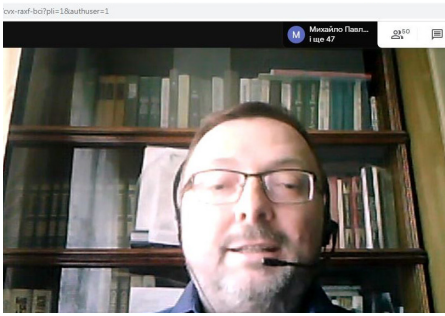
Перший блок був присвячений безпековим аспектам співпраці України та ЄС, що є особливо важливою темою, зважаючи на ситуацію, яка склалася в Україні через російську агресію. Зокрема, були розглянуті питання щодо безпекових процесів у євроатлантичному просторі, повторення турбулентності Сходу та консолідовану присутність Європи у східному сусідстві, європейську ідентичність та безпеку в доктрині національної безпеки Польщі. Значну увагу було приділено питанням безпеки в інформаційному просторі. Учасники говорили про дезінформаційні виклики сьогодення, політичну участь в предметному полі політики протидії дезінформації в ЄС, гібридизацію суспільно-політичного життя як атипову загрозу для стратегій безпеки ЄС та України, інституційну складову інформаційної безпеки України. Окрім того, йшлося про виміри безпеки у багатовекторних реаліях.

Другий блок торкався проблеми виконання Угоди про Асоціацію України з ЄС у національному та регіональних вимірах. Серед розглянутих питань – ефективність інструментів політики європейського сусідства у регіональному вимірі суспільних сприйняття, розбудова громадянсько-

го суспільства в Україні в умовах виконання Угоди про Асоціацію України з ЄС, діяльність інформаційних центрів ЄС в Україні в контексті реалізації інформаційної політики Європейського Союзу, методологія побудови статистичних показників щодо зовнішньоекономічної торгівлі тощо.

Ще одним важливим блоком став розгляд питань щодо європеїзації публічного управління в Україні. Зважаючи на активний процес реформування органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, тема на сьогодні також є особливо актуальною. Учасники говорили про євроінтеграційні перспективи творення партнерської взаємодії владних органів та інститутів громадянського суспільства, розглядали європейську практику взаємодії місцевого самоврядування й інститутів громадянського суспільства та українські реалії, аналізували європейський досвід розвитку системи публічного адміністрування у співпраці з закладами вищої освіти на прикладі Польщі, досвід Румунії в модернізації публічної адміністрації, а також розглядали трансформацію місцевих органів виконавчої влади відповідно до нового адміністративно-територіального устрою України. Окрім того, мова йшла про транскордонне партнерство закладів загальної середньої освіти.

Організатори заходу - Чернівецький регіональний центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ та організацій, Департамент комунікацій Чернівецької обласної державної адміністрації та Науково-дослідницький інститут Європейської інтеграції та регіональних досліджень Чернівецького національного університету ім. Юрія Федьковича.

ДОРІН ПОПЕСКУ,
доктор філософії, дипломат,
голова Асоціації «CASA MĂRII
NEGRE / BLACK SEA HOUSE», радник
міської ради муніципалітету Констанца
(Констанца, Румунія)

СХІДНА ТУРБУЛЕНТНІСТЬ ПОВТОРЮЄТЬСЯ – ДО ПОСИЛЕНОЇ ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ПРИСУТНОСТІ У СХІДНОМУ СУСІДСТВІ

Поки Схід (Росія) рецидивує гібридними діями у східному сусідстві Європи, Європа лінується і вагається збільшити свою присутність та вплив у регіоні.

Від злиття військ до великих незапланованих військових навчань, від саботажу тиші та стабільності в країнах регіону (Україна, Грузія, Вірменія, Молдова) до прямого стимулювання деякої внутрішньої напруженості в цих країнах, від рішень щодо захисту «російського світу» у регіоні, які суперечать нормам міжнародного права, до силового втручання, від кампаній з дезінформації у регіоні до кампаній з дискредитації Європи та Заходу у власних західних столицях, Схід / Росія знов з'являється та укріплюється геополітично та гібридно у східноєвропейському сусідстві.

Здається, цей процес відбувається за участю самої Європи, яка вже не може досягти консенсусу щодо згуртованих дій у регіоні. Різні погляди великих столиць щодо Росії та щодо східного сусідства створюють ситуацію, в якій дії ЄС на місцях здаються реактивними, слабкими, непослідовними і такими, що зовсім не викликають довіру.

Європа (в цілому) ще не розглядає своє східне сусідство як пріоритет з безпекової та геополітичної точки зору, незважаючи на постійне лобювання країнами колишньої Східної Європи (в основному, Польщею та

Румунією) необхідності усвідомлення цієї пріоритетності на рівні Союзу. Слабкість, яку проявляє Європа у її Східному сусідстві, спричиняє постійне розширення російського коридору дій на цій території, збільшення поля для маневру та політичних заходів Москви. Тільки НАТО / США діють так, щоб цей простір не став знову для маневру Росії гегемоністичним у регіоні.

Там, де в даний час необхідний ЄС (зміцнення демократій та верховенства закону в країнах регіону, сприяння реформам, встановлення умов та термінів досягнення цілей реформ, мультиплікація консультацій тощо), і там, де ЄС відсутній у схемах підтримки, проблеми множаться. Проевропейські адміністрації в таких країнах як Грузія та Вірменія піддаються посиленним випробуванням на внутрішньому рівні – цього року в трьох країнах регіону відбудуться дострокові вибори з можливим шкідливим впливом на їх стабільність.

У регіоні потрібно все більше Європи, і все менше Європи існує тут.

Інерція Європи щодо політичного будівництва у її східному сусідстві подвоюється реакційною інерцією до російських гібридних дій у регіоні.

Укороткостроковий перспективний найбільший ризик полягає в тому, що Сполучені Штати можуть залишитись з Росією у форматі «один на

один» (без Європи, не маючи можливості розраховувати на колективну та згуртовану підтримку ЄС щодо долі регіону). Наближається Саміт Байден-Путін, і одне з наших основних занепокоєнь полягає в тому, що Байдену, за відсутності консенсусу дій, заздалегідь узгоджених з найбільшими європейськими лідерами, буде важко говорити з російським лідером від імені всього євроатлантичного співтовариства. А російський лідер знає і підтримує ці внутрішні розбіжності у трансатлантичних відносинах.

З цієї точки зору, основною ставкою регіону є Україна. Європейський Союз заборгував перед Україною чіткою перспективою вступу, а Україна все ще зобов'язана Європейському Союзу реформами та заходами, що виправдовують надання цієї перспективи. У багатьох європейських столицях відзначають, що Україну потрібно підтримувати в першочерговому порядку, щоб зупинити можливе геополітичне просування Росії на Захід. Існує мало підстав мотивувати цю підтримку реальним прогресом України у ключових сферах, необхідних ЄС, і цей недолік може стати довгостроковою проблемою, якщо Україна вважатиме, що вона повинна підтримуватися Заходом лише як геополітична стіна між Заходом та Сходом.

Україну слід підтримати у поверненні до Європи політично та геополітично, тому що вона цього хоче, оскільки має спорідненість, зв'язки, історію, звичаї / практики та європейські орієнтації, тому що вона хоче застосовувати її політику, стандарти та принципи - це аргумент, який офіційні особи Євросоюзу хочуть чути більше, ніж аргументи протистояння російському експансіонізму.

Уцьомусенсілобіювання України в Брюсселі та в столицях держав-членів Європейського Союзу має бути мультипліковано. Виходячи з суттєвого покращення відносин із сусідніми з Україною державами-членами ЄС; продовження їх з країнами колишньої Центральної та Східної Європи, які пережили подібний досвід передінтеграції; і закінчуючи взаєминами з головними столицями (силь-

ними країнами Заходу), які досі ще не переконалися в тому, що варто відмовлятися від політики комбінованих інтересів у регіоні (Північний потік 2, Європа від Лісабону до Владивостоку тощо) на користь політики односторонньої підтримки України.

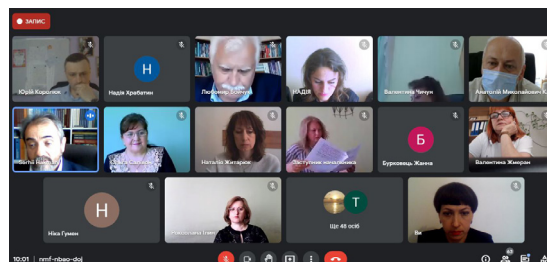
У цьому контексті Румунія має помірне значення. Ця країна регіону є стабільною, сильною та оціненою союзниками як така, що зовнішньо діє надійно та передбачувано. Румунське лобі на користь України вже давно стало постійним і впливовим у Європі, як і лобі Польщі та країн Балтії. Це лобі також базується на переконанні, що європейський та євроатлантичний шлях України супроводжуватиметься заходами та реформами, які утворюватимуть європейські стандарти, політику та практику у всіх сферах.

Румунія та багато держав-членів ЄС виступають за консолідовану присутність Європи у її східному сусідстві. Україна потребує цієї посиленої присутності – і Європі Україна так само потрібна. Головна проблема полягає в тому, як будується ця консолідована присутність, і тут основними важелями залишаються: для України європейські реформи, політики, практики, мовлення, покращення відносин із західними сусідами та структуроване лобі на Заході; для друзів та партнерів з колишньої Центральної та Східної Європи – лобіювання в Євросоюзі, створення можливостей для посилення діалогу Європа – Україна, згуртовані дії в регіоні у форматі НАТО або в регіональних форматах.

В даний час увесь регіон знаходиться під знаком червоних ліній – нещодавно відновлений термін на Сході для демотивації присутності ЄС та НАТО в регіоні. Важко передбачити, якими будуть ці нові червоні лінії в регіоні і як сторони реагуватимуть на будь-які їх порушення. Але певним є те, що якщо ЄС тут не буде твердим і системним, він не зможе швидко реагувати на порушення власних червоних ліній, коли Схід вважатиме, що настав час знову їх порушувати.

(Переклад Сергія Гакмана)

ВІДБУЛАСЯ ОНЛАЙН-КОНФЕРЕНЦІЯ «КОНЦЕПТУАЛЬНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАСАДИ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ В УМОВАХ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ РЕФОРМИ УКРАЇНИ»

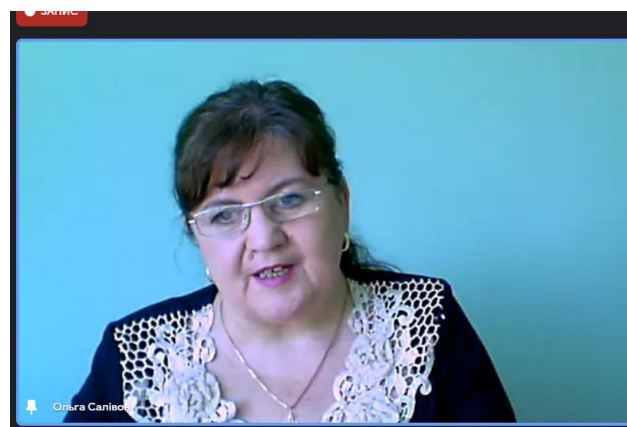
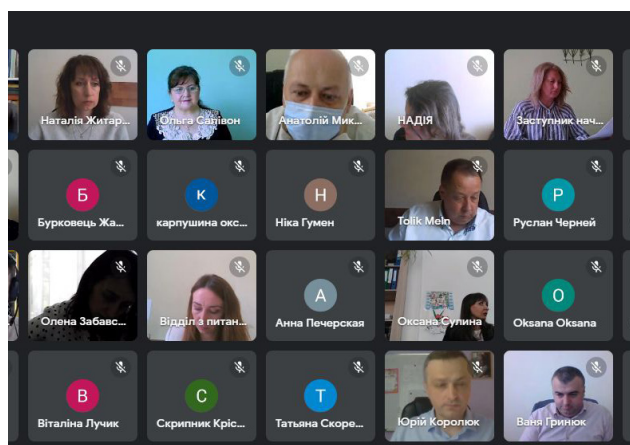
Регіональні та субрегіональні аспекти розвитку публічної служби в умовах адміністративно-територіальної реформи в Україні розглянули у четвер, 17 червня, під час онлайн-конференції «Концептуальні та організаційні засади розвитку державної служби в умовах адміністративно-територіальної реформи України».

Участь у заході взяли науковці, представники органів виконавчої влади, працівники центрів перепідготовки та підвищення кваліфікації з Чернівецької, Івано-Франківської, Тернопільської та Кіровоградської областей.

Розвиток інституту державної служби, формування високопрофесійного кадрового складу, ефективне виконання працівниками органів виконавчої влади функцій і завдань держави – питання, які продовжують бути актуальними. Особливої уваги вивчення стану та проблем державної служби потребує сьогодні, на етапі проведення адміністративної реформи. Учасники конференції розглянули ключові аспекти, пов'язані із змінами у

системі публічного управління: створення нових адміністративно-територіальних одиниць, реорганізація районних державних адміністрацій, передання повноважень органам місцевого самоврядування тощо, а також зупинилася на основних проблемах, які виникли у процесі реалізації реформ.

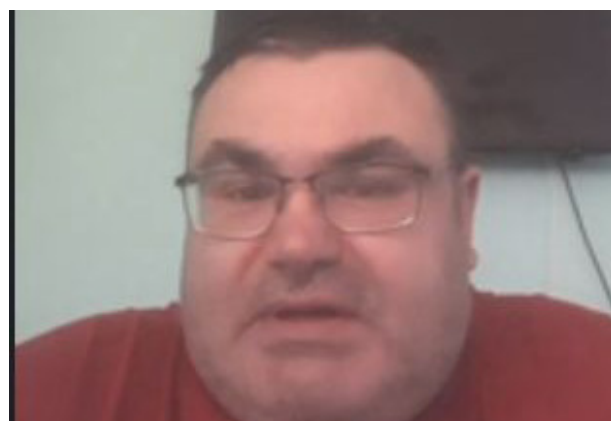
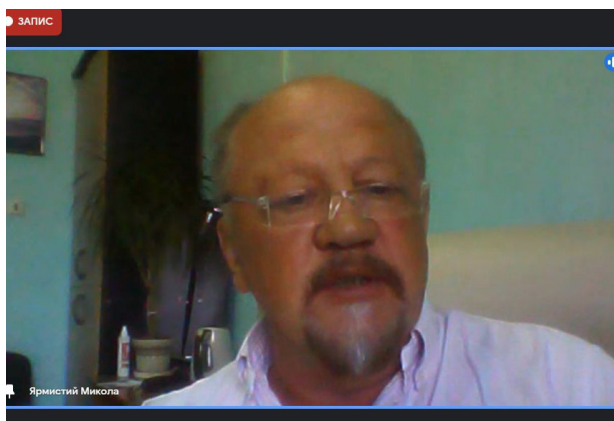
Позитивними тенденціями, за словами учасників, є впровадження цифрових технологій на державній службі, які підвищують ефективність роботи, реформування системи оплати праці державних службовців. Поряд з тим залишається низка проблемних питань, ігнорування яких може призвести до руйнування інституту державної служби. Насамперед, це відсутність мотивації і заохочення державних службовців паралельно зі зростанням загальних вимог до їх професійного рівня, складнощі із плануванням кар'єри. Наслідком є велика кількість звільнень, зокрема і досвідчених працівників з багаторічним досвідом роботи, брак кадрів, зниження престижності державної служби. Надмірна завантаженість призводить

до психологічного та емоційного вигорання державних службовців, сюди ж можна додати незнання інструментів підтримки працівників з боку їх керівника.

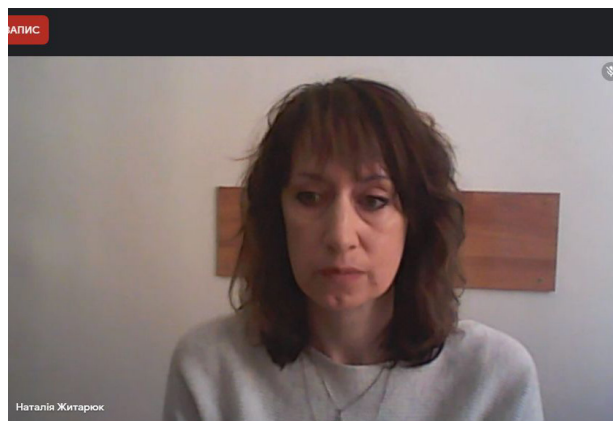
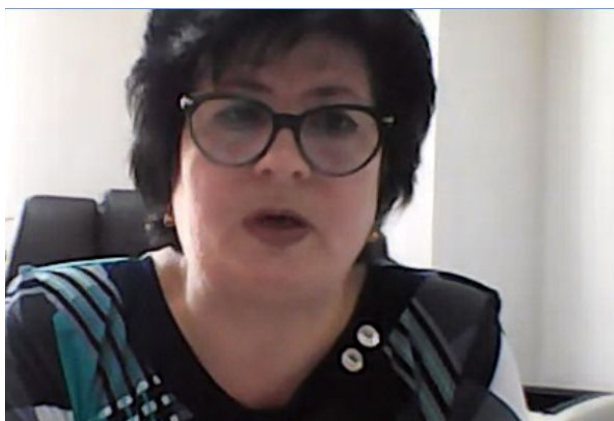
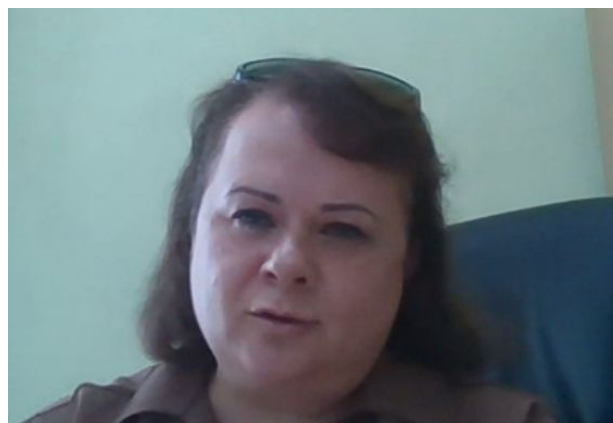
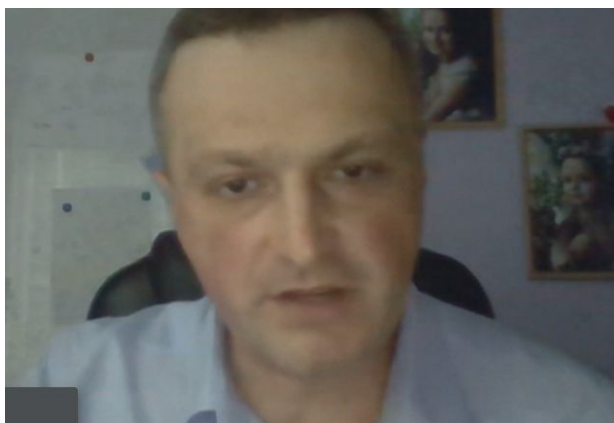
Окремо учасники зупинилися на питаннях підготовки кадрів. На жаль, сьогодні виникає чимало проблем з підготовкою якісних, мотивованих, та компетентних фахівців державної служби. Негативною тенденцією є зменшення державного замовлення на підготовку фахівців з публічного адміністрування, скорочення інституційної бази, брак коштів на місцях на професійне удосконалення працівників. Водночас на сучасному етапі є велика потреба у підвищенні

кваліфікації як державних службовців, так і посадових осіб місцевого самоврядування, особливо беручи до уваги зростання ролі останніх у впровадженні державної політики безпосередньо на місцях. Актуальним залишається також питання підготовки управлінських кадрів вищої ланки. Однак, незважаючи на випробування, які зараз переживає державна служба, вона продовжує розвиватися, освоює нові технології та форми управління і цьому, зокрема, також сприяє ефективна професіоналізація посадовців як у закладах вищої освіти, так і в центрах перепідготовки та підвищення кваліфікації.

Впровадження цифрових технологій на державній службі – питання, розгляду якого був присвячений окремий блок під час онлайн-конференції «Концептуальні та організаційні засади розвитку державної служби в умовах адміністративно-територіальної реформи України». Цифровізація системи публічного управління впроваджується уже тривалий час, на сьогодні вже зроблено низку важливих кроків у цьому напрямку, зокрема працює відповідна загальнодержавна програма, величезну кількість адміністративних послуг можна отримати сьогодні завдяки проекту «Дія», який реалізовує Міністерство цифрової інфраструктури.

Актуальною на сьогодні є цифровізація територіальних громад, що дасть можливість мешканцям отримати комплекс необхідних інструментів та послуг: ефективного функціонування ЦНАПів, створення реєстру територіальної громади, підтримка громадських ініціатив, електронні петиції, муніципальна картка, відкритий громадський бюджет тощо. Зараз це не є проблемою завдяки розвитку ІТ-технологій, їх здешевленню, масовості та доступності, однак має бути відповідна ініціатива з боку місцевих органів влади та створення відповідних умов: підготування кадрів, належне технічне та програмне забезпечення.

ІСТОРІЯ ІДЕЙ І КОНЦЕПЦІЙ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ ТА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ В УКРАЇНІ:

ВОЛОДИМИР ВСЕВОЛОДОВИЧ МОНОМАХ

(роки князювання 1113 – 1125)

Н. Ю. Ротар

Народився Володимир Мономах у 1053 р.

У 12-річному віці він починає свою військовополітичну діяльність. Упродовж свого життя здійснив більше 80 походів, більшість з яких були проти половців. Досягнувши 25-тирічного віку Володимир починає володарювати у Чернігові. Володимир Мономах, охрещений ім'ям Василя, послідовно князував у Переяславі (1073–1076), у Чернігові (1076–1077), у Смоленську (1077–1078), знову у Чернігові (1078–1094), знову у Переяславі (1094–1113) й, нарешті, у Києві (1113–1125). Завдяки мудрій політиці він зумів об'єднати навколо себе князів, селян та ремісників, які допомагали йому оборонятись від набігів половців.

Володимир Мономах є однією з найбільш відомих і яскравих постатей середньовічної Русі, яку літописці послідовно зображували як самовідданого борця за Руську землю, її захисника від зовнішніх ворогів і внутрішніх міжкнязівських чвар. Автор «Повчання» у вступній частині засвідчує своє авторство, згадує про причини, що спонукали взятися за перо (рішуча відмова брати участь у князівських чварах та душевний неспокій у зв'язку з порушенням братами-князями мирних договірних умов). Перша частина «Повчання» релігійно-морального характеру містить моральні поради, поради про духовну дисципліну, про обов'язки щодо ближніх і

закінчується похвалою Господу за те, що Бог так небагато вимагає від людини. У другій частині зосереджені світські поради щодо політичної моралі (спочатку йдеться про князівські обов'язки вдома, під час подорожей, а потім – про загальнолюдські). Світські поради витримані в дусі християнської гуманності.

Третя частина пояснює попередні поради князя на прикладі його власного життя. Остання частина є спогадами Володимира про численні військові походи та полювання на всякого звіра. Коротке закінчення нагадує, що треба пильнувати всі добрі вчинки, прославляючи Бога.

Володимир Мономах великим княжим обов'язком вважає дбати про благо церкви, оскільки та є вірною помічницею князя. У зв'язку з цим заради підсилення своєї влади князь повинен постійно піклуватися про священників, проте Мономах не радить своїм дітям рятувати душу в монастирі (ставати ченцями). Не наполягаючи на аскетичному способі життя, Володимир закликає до збереження релігійної обрядовості, уважаючи, що саме трьома добрими справами – покаванням, слізьми, милостинею – можна позбавитися ворогів та перемогти їх. У «Повчанні» Володимир Мономах охоплює досить широке коло життєвих явищ.

Він дає чіткі відповіді на великий масив соціальних і моральних питань свого часу. У

християнської моралі, Божих заповідей: стерегтися гордині, слухатися старших, шанувати молодих; дбати про убогих, сиріт і вдів; без потреби не давати клятв, а давши, дотримуватись; самотійно входити в усі подробиці життя; остерігатися брехні, пицтва, розпусти; поважаючи жінок, не давати їм влади над собою. Сам князь мусить бути уособленням усіх чеснот і справедливості; не боятися праці, робити все залежне від нього в ім'я збереження і зміцнення рідної землі.

Основні праці: Повчання Володимира Мономаха (XII ст.) // Українська література XI-XVIII ст. : хрестоматія / упоряд. : Є. А. Карпіловська, Л. О. Тарновецька. – Чернівці : Прут, 1997. – С. 38–40

Джерела: Перлини духовності: твори української світської літератури від часів Київської Русі до XVII століття: книга перша / Володимир Мономах. Повчання дітям / упоряд. Різун В.В. – К.: Грамота, 2003. – С.34

– 41;

Повчання Володимира Мономаха дітям / переказ В. Близнеця; худож. Георгій Якутович. – К.: Веселка, 2002; Полек В.Т. Історія української літератури X – XVII століть // «Поученіє» Володимира Мономаха / В.Т. Полек. – К.; Вища школа, 1994; Ричка В.М. Володимир Святий в історичній пам'яті. – К., 2012. – С.195–196; Ричка В.М. Києво-руська спадщина в російській та українській історіографії XIX ст. // Український історичний журнал. – 2011. – №2. – С.145 – 152; Ричка В.М. Спадщина Володимира Мономаха / В.М.Ричка // Український історичний журнал. – 2013. – №3. – С.98 – 112;

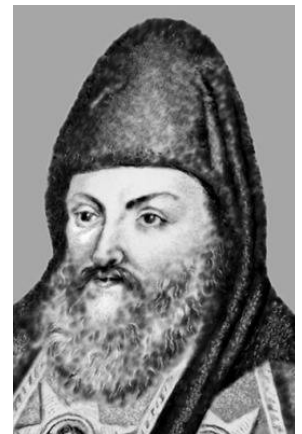
Славинський М. «Добро своєю рукою сіючи, не лінуйся ні на що хороше...» / М. Славинський // Віче. – 2013. – №21. – С.66 – 68.

ІНОКЕНТІЙ ГІЗЕЛЬ (близько 1600–1683)

Н. Ротар

Народився І. Гізель близько 1600 р. у Пруссії. у протестантській сім'ї, де, ймовірно, здобув початкову освіту. Обставини появи родини Гізелів на Волині та переходу І. Гізеля з протестантизму в православ'я залишаються цілком незрозумілими. Він вступив до Київської колегії вже маючи солідний запас знань, а навчаючись в ній, вражав професуру і студентів умінням відстоювати свої погляди, спираючись не тільки на авторитет Св. Письма, а й на людський інтелект, науковий аналіз явищ природи, гуманістичні категорії моралі, які виробляла просвітницька Європа. Ці якості юнака помітив П. Могила і на власні кошти послав навчатися його за кордон, де він слухав лекції у Замойській академії, а потім в університетах Англії. Після повернення до Києва був обраний професором філософії, згодом ректором Києво-Могилянської академії (1646 – 1650).

З 1650 р. – ігумен київських Кирилівського та Миколаївського монастирів, з 1656 р. – архімандрит Києво-Печерської Лаври, де зібрав найбільшу в Україні бібліотеку. За свідченням Самійла Величка помер Інокентій 18 листопада 1683 р., а похований був у Києво-Печерській лаврі 24 лютого 1684 р.

Суспільні погляди І. Гізеля знайшли свій відбиток в його «Повному курсі філософії», який він читав в Києво-Могилянській академії у 1645 – 1647 рр. (рукопис цього курсу під назвою «Праця з загальної філософії» знаходиться у відділі рукописів ЦНБ ім. В.І. Вернадського).

На перше місце І. Гізель виносив проблему Бога і його ставлення до світу, при розгляді якої стояв на деїстичних позиціях, близьких

до ренесансних, що проявляється у поєднанні і рівноправності матеріального та ідеального моментів у визначенні природи і неоплатонівських концептуальних інтерпретацій Бога. Бог, на думку І. Гізеля, не має фізичних першооснов, він нематеріальний, безкінечний, є вільною причиною, безмежно досконалий, але пізнається природним розумом. Він створив матерію і рух, в результаті чого виникли тілесні субстанції, потім різноманітні тілесні речі, які Бог наділив природним для них способом існування. Різні за своїм зовнішнім виглядом і формою речі мають в своїй основі матерію, яка єдина для всіх. Багатоманітність речей І. Гізель пояснював неоднаковим кількісним розподілом матерії по її формах, оскільки матерія може по-різному розподілятися у кількісному відношенні в речах. Кількість її завжди залишається одна й та сама. Вона не народжується і не знищується, а тільки переходить з одного тіла в інше як основа взаємного перетворення кругообігу в природі. Більшу досконалість небесних тіл порівняно із земними Гізель вбачав у поєднанні матерії з більш досконалими, єдиними у своєму роді формами.

Розглядаючи проблему руху, І. Гізель розумів його як різноманітні зміни, що здійснюються в природі (просторове переміщення, кількісні і якісні зміни), наголошуючи, що там, де немає протилежностей, не існує руху, а відповідно виникнення і знищення. І. Гізель був одним з перших професорів Києво-Могилянської академії, хто в своїх лекціях знайомив студентів із вченням Коперника, слідом за яким вважав, що сонце є нерухомим центром всесвіту, а періоди обертання Землі навколо нього утворюють дні і роки. Простір мислив невід'ємним від речей та середовища, абсолютно позбавленим пусток, порожнечі.

Значну увагу І. Гізель приділяв проблемі людини, її моральності, де як прибічник християнської моралі намагався обґрунтувати

ідеї громадянського гуманізму. Характерною особливістю моральноетичних поглядів І. Гізеля є звеличення людини настільки, що їй приписується здатність не тільки судити про добро і зло, а й тлумачити на

свій розсуд Божі заповіді, церковні настанови і «установлення людські». Закликаючи до активного громадського життя, І. Гізель підкреслював, що саме активність людини, спрямована її вільною працею, є

головним призначенням земного людського буття. І хоча земний світ

є царством зла, проте активна боротьба з ним є обов'язком людини,

сенси життя якої полягає не у втечі від світу в ім'я споглядання і досягнення божественної благодаті, а в активній боротьбі з вадами та злочинами, печаллю і незгодами. Через ідею патріотизму, свободи волі,

природного прагнення людини до земного щастя Гізель ставить своїм завданням розкрити шляхи до його досягнення власними силами.

Висунувши основним принципом, якому мають підпорядковуватися правителі, поняття «спільного блага», він прямо звинувачував світських владик та церковних ієрархів в тому, що вони обдурюють простий народ, видають закони не для загального добра, а для свого власного збагачення, присвоєння багатств. На противагу світським і церковним владикам Гізель звеличує просту людину, заявляючи, що звичайна проста людина знаходить своє місце в світі, відчуває свою

гідність, її не пригнічує велич ні духовних, ні світських ієрархів, бо всі вони однаково грішні, тим більше, що владики мають більші можливості робити їх, ніж прості люди. І. Гізель стверджував, що люди важкої праці повинні бути звільнені від посту, виправдовував тих, хто під страхом голодної смерті здійснив крадіжку, бо при крайній

злиденності перестає існувати право власності і все стає загальним, спільним, а тим більше, коли йдеться про людське життя. Слід зазначити, що людина у І. Гізеля поставала не сліпим знаряддям Божого промыслу, а творцем свого власного щастя, владикою своєї волі, повноправним господарем своєї долі і вчинків, головним критерієм яких, а також добра і зла поставала совість розумної людини, що має керувати всіма діями людини. Отже, І. Гізель виходив з того, що коли правила моралі та звичаї суперечать розуму, то людина має слідувати за розумом. Він мав власне пояснення суперечливого характеру буття людини у світі. Суперечність ця, на його думку, значною мірою пов'язана з людською природою, конкретніше – з існуванням у кожного індивіда двох видів цінностей – простих, породжених біологічним тілом і вищих – тих, що обслуговують його духовну складову.

Основні праці: «Твір про всю філософію» (іноді її називають по іншому – «Праця із загальної філософії») та «Мир з Богом чоловіку». <http://uahistory.info/2011/12/07/>

nokenti_gzel_tvr_pro_vsju_filosofiju_pochatok.html; Гізель І. Праця із загальної філософії: Метафізичний трактат // Хроніка: Український культурологічний альманах. Випуск 37 – 38. Частина І: Україна: філософський спадок століть. – К., 2000. – С. 290; Гізель І. Твір про всю філософію // Гізель І. Вибрані твори в 3-х тт. – Київ-Львів: Свічадо, 2011. – Т. 2. – С. 5–407; Інокентій Гізель. Вибрані твори в 3-х томах. – К. – Л.: Свічадо, 2011.

Джерела: Пітч р. «Tractatus de Anima» Інокентія Гізеля в контексті антропологічних ідей Аристотеля та його схоластичних інтерпретаторів // Гізель І. Вибрані твори в 3-х тт. – Київ-Львів: Свічадо, 2010. – Т. 3. – С.31 – 50; Симчич М. Проблема розрізень і універсалій у філософському курсі Інокентія Гізеля // Гізель І. Вибрані твори в 3-х тт. – Київ-Львів: Свічадо, 2010. – Т. 3. – С. 83 – 102. Стратій Я. Інтерпретація проблеми сутності душі та її здатностей у «Трактаті про душу» Інокентія Гізеля // Гізель І. Вибрані твори в 3-х тт. – Київ-Львів: Свічадо, 2010. – Т. 3. – С. 51 – 81.

МОНІТОРИНГ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ЗА І ПІВРІЧЧЯ 2021 РОКУ

	Професійна програма	Короткострокові семінари	Всього
Державні службовці місцевих органів влади	26	1022	1048
Посадові особи органів місцевого самоврядування	40	724	764
Державні службовці територіальних управлінь центральних органів влади	31	771	802
	97	2517	2614